

AKKA/LAA

Ziņas

Nr. 32, 2010.gada decembris

Priecīgus Ziemassvētkus un skanīgu Jauno gadu!

Autortiesību bezgalības balva 2010

Ikgadējais sarīkojums, kurā autoru biedrība AKKA/LAA piešķir Autortiesību bezgalības balvu autoriem, kuru darbi iepriekšējā gadā tikuši izmantoti visvairāk un visdažādākajos veidos, ir kļuvis par gaidītu un interesantu notikumu. 2010.gadā Autortiesību bezgalības balvu pasniedza jau 12. reizi.

Tikšanās Ēģiptes naktī

Cauri piesnigušām Rīgas ielām 6.decembra vakarā ceļu uz Dailes teātri mēroja daudzi autori, viņu draugi un atbalstītāji, lai kopā ar Bahu (Jānis Paukštello), Dalī (Andris Bērziņš) un Pušķinu (Artūrs Skrastiņš) tiktos karstā un brīnumainajā Ēģiptes naktī un Autortiesību bezgalības balvas sarīkojumā. Šogad tika godināti 20 autori — dāvanā viņi saņēma dāvanu karti un piramīdveida

pulkstēni — laika kā bezgalības simbolu. Pamostoties sarkofāgos starp piramīdām, Bahs, Pušķins un Bahs apjuka — kas ir šī vieta, kur visi trīs atrodas — katrā ziņā īstenība tā noteikti nevarētu būt. "Spriežot pēc tā, ka es te nekur neredzu ne galdu ar omāriem un vīnu, ne smaidošus vienradžus, ne sievietes trešo krūti, no kuras debesīs šļācas vārīts piens, šis sapnis nav manējais. Savukārt tas, ko es redzu, mani nez kāpēc vedina domāt, ka šī vienkārši ir Ēģiptes nakts!" pārsteigts bija Dalī.

Un šai brīnumainajā Ēģiptes naktī pie trīs ģēnijiem viesos nāca citi ģēniji — tie, kuru darbi 2009.gadā izmantoti visvairāk un visdažādākajos veidos. Vakars izvērtās jautrs — viesi spēlēja, dziedāja un klausījās

Baha, Pušķina un Dalī paustajās dzīves atziņās.

Viens no sirsnīgākajiem sarīkojuma mirkļiem bija Dinas Bitēnas-Sirmās un Atvara Sirmā dziesmas "Iemāci man dziesmiņu"

mazas meitenītes izpildījumā.

Pēc priekšnesuma Bahs teica dziesmiņas autoriem: "Paldies jums, bērnu dziedāšana liek man justies drošībā. Ja dziesmiņā atrodas vieta katram kustonītim, gluži kā Noasa šķirstā, pasaulei ir zināma cerība izdzīvot."

Šī bija arī iespēja autoriem satikties, parunāt par iecerēm, par mākslu un vispār par dzīvi.

Piemēram, pasniedzot balvu

Ivaram Poikānam, Dalī secināja,

ka "mākslinieks nav tas, kurš iedvesmojas, bet tas, kurš iedvesmo. Pēc tikšanās ar šo mākslinieku es jutos iedvesmots. Kurš no mums tādā gadījumā ir mākslinieks?" ➤ turpinājums 2.lpp

6.decembrī

*Dailes
teātrī
sanāca
autori,
viņu draugi
un
atbalstītāji*

Autortiesību bezgalības balva 2010

➤ turpinājums no 1.lpp — Tik pliekānu jautājumu spētu uzdot tikai kāds nožēlojams biļešu kontrolieris. Es vienkārši gribu gleznot!” Ne mazāk apcerīgi noskaņots bija Puškins, kas, pasniedzot balvu Andrim Šīrantam, sajūsminājās: “Decembris — pats lieliskākais siena laiks! Karsta Ēģiptes nakts. Vēja māte loka papirusu audzi, bradā Latvijas stārķi. Un pilnīgi noteikti var staigāt pliks visu dienu. Dziesmusvētki Ziemassvētkos!” Sarikojuma noslēgumā trīs ģēniji iededza svečītes Ēģiptes eglītē, atgādinot, ka Rīga ir vieta, kur pirms 500 gadiem pirmoreiz iedegtas svečītes Ziemassvētku eglītē. Tagad katram interesentam iespējams arī biedrības mājas lapā www.akka-laa.lv iepazīties ar visiem 12 gadu laikā apbalvotajiem autoriem.

Par Autortiesību bezgalības balvu

Autortiesību bezgalības balvas būtība ir parādīt to, ka labs darbs, lai cik sen tas ir radīts, var tikt izmantots daudzas reizes un visdažādākajā izpildījumā: romānu var tulkot dažādās valodās, to var dramatizēt un iestudēt teātrī, tā fragmentus var izmantot citos darbos; mūziku var izdot jaunos albumos un iekļaut

izlasēs, izmantot izrādēs, filmās, pasākumos un mobilo telefonu zvanu toņos; mākslas darbu vai fotogrāfiju var demonstrēt izstādēs, pārdot izsolē, publicēt preses izdevumos, izmantot kalendāru vai kartīšu noformējumos. Jo darbs ir interesantāks un labāks, jo biežāk un visdažādākajos veidos tas tiek lietots. Ir gadījumi, kad savu popularitāti atgūst pirms ilga laika radīts darbs, vai arī kāds darbs tiek regulāri lietots ilgu laika posmu. Tādēļ nav nozīmes tam, kad darbs ir radīts, bet gan tam, cik bieži un kādos veidos tas tiek izmantots. Darba lietošanas laikā un veidos neierobežo-

Kārlis Būmeistars dzied savu dziesmu "Ieskaties"

to iespēju dēļ apbalvojums ir saņēmis Autortiesību bezgalības balvas nosaukumu. Autortiesību bezgalības balvu nepiešķir žūrija — tās laureātus nosaka, balstoties uz

Mākslinieks Ivars Poikāns ar Autortiesību bezgalības balvu 2010

bezkaislīgu statistiku, ko nodrošina autoru darbu lietojuma datorizēta uzskaitē.

Autortiesību bezgalības balvu 2010 saņēma:

- Mūzikas un vārdu autors **Kārlis Būmeistars** par dziesmu "Ieskaties" kā visvairāk izpildīto muzikālo darbu radio, televīzijā, koncertos un mehāniskajā ierakstā.
- Mūzikas autors **Ivars Makstnieks** un vārdu autors **Ivars Kurpnieks** par dziesmu "Rīga" kā visvairāk izpildīto muzikālo darbu radio, televīzijā, koncertos un mehāniskajā ierakstā.

Raimonds Tīgulis Autortiesību bezgalības balvas 2009 laureāts šoreiz atbalstītājos

AKKA/LAA kolektīvs, bet ne visi

Trīs nemirstīgie ģēniji Bahs, Dalī un Puškins gatavi apbalvot visvairāk izmantoto darbu autorus

Mārtiņš Freimanis dzied par sievietēm kā ziediem

Abi labi, Puškins un lauva

- Mūzikas un vārdu autors **Mārtiņš Freimanis** par dziesmu "Bet maijpuķītēm jāpaliek" kā visvairāk izpildīto muzikālo darbu radio, televīzijā, koncertos un mehāniskajā ierakstā.
- **Andris Šīrants** par "Oki nālej, leitiņ" kā visvairāk skanējušo tautasdziesmas apdari.
- Mūzikas autors **Atvars Sirmāis**, vārdu autore **Dina Bitēna** — **Sirmā** par dziesmu "Iemāci dziesmiņu" kā visvairāk skanējušo bērnu dziesmu.
- Komponists **Rihards Zaļupe** par visvairāk radio un televīzijā skanējušo akadēmiskās mūzikas skaņdarbu "Koncertino marimbai un orķestrim 3 daļās".
- Komponists **Mārtiņš Viļums** par visvairāk ārzemēs skanējušo akadēmiskās mūzikas skaņdarbu "Le temps scintille".
- Režisore un scenārija autore **Brigita Eglīte**, scenārija līdzautors **Aivars Kļavis**, scenārija līdzautors un operators **Valdis Eglītis**, mūzikas autors **Niks Matvejevs** par plašu filmas "Vienīgā fotogrāfija" izmantojumu. 2009.gadā filma demonstrēta visā Latvijā: Rīgas kinoteātrī "Rīga", kultūras un tautas namos Aknīstē, Alojā, Aizputē, Aizkrauklē, Birzgalē un citur, pēc tam arī Latvijas Televīzijā.
- **Inese Paklone** par nēderlandiešu rakstnieka Žaka Frinsa grāmatas "Skolotājs Jāps var visu" tulkojumu. Grāmata latviski iznākusi 2009.gadā un izmantota dramatizējumā un publiskajā izpildījumā grāmatas prezentācijas, skolu un Jāņa Baltvilka balvas pasniegšanas sarīkojumos, pēc tam ar nosaukumu "Skolotājs Jāps un klase" iestudēta Jaunajā Rīgas teātrī, fragmenti rādīti Latvijas televīzijā un licencēti publicēšanai

Atvars Sirmāis un Dina Bitēna-Sirmā ar bērniem sarunājas dziesmās

latviešu valodas mācību grāmatā 4.klasei mazākumtautību skolām un iestudējumam Latvijas Radio teātrī.

- **Monika Zīle** par lugu "Sunitis un viņa kauliņš", kas kopā ar citām lugām 2009.gadā publicēta grāmatā "Trīs košas dāmas: lugas" un plaši izmantota, iestudējot to amatier-teātros Madlienā, Inešos, Vilcē, Bēnē, Birzgalē, Aknīstē, Vilzēnos, Pāvilostā, Ilē u.c.
- **Valdis Rūmnis** un **Andrejs Migla** par darbu "Kuršu vikings" plašu un ilglaicīgu izmantojumu. Grāmata izdota 1998., 2003., 2007.un 2009.gadā, pie tam 2009.gadā izdodot to jaunā veidā — kā komiksu — ar saīsinātu tekstu un ilustrācijām. 2009.gadā darbs 18 turpinājumos arī lasīts Latvijas Radio.
- **Gunārs Janaitis** par foto-darbu izmantojumu televīzijā, Rakstniecības, teātra un mūzikas muzeja bukletā, žurnālā "Māksla plus", grāmatā "Latvieši, igauņi un lietu-

Mākslinieks nav tas, kurš iedvesmojas, bet tas, kurš iedvesmo

vieši: literārie un kultūras kontakti", žurnālā "Karogs" un Spēlmaņu nakts bukletā.

- **Jurģis Skulme** par gleznu izmantojumu "Latvijas enciklopēdijas" 5.sējuma un tālākpārdošanā.

- **Ivars Poikāns** par gleznu un grafiku izmantojumu televīzijā, žurnālā "Una" un tālākpārdošanā. □

Agnese Kārše,

AKKA/LAA Komunikācijas nodaļas vadītāja

Ivars Makstnieks ir pārliecināts: viņam Rīga ir skanējusi

Kārtējā biedru kopsapulce

Šī gada 29.jūlijā notika autoru biedrības AKKA/LAA biedru kopsapulce, kurā ievēlēja jauna biedrības padomi: Ēriks Hānbergs, Juris Kulakovs, Valdis Muktupāvels, Inese Paklone, Juris Petraškevičs, Valts Pūce, Valdis Rūmnieks, Ungars Savickis, Māra Zālīte. Par padomes prezidenti ievēlēja Māra Zālīte.

AKKA/LAA padome

Prezidente: Māra Zālīte,
Ēriks Hānbergs, Juris Kulakovs,
Valdis Muktupāvels, Inese Paklone,
Juris Petraškevičs, Valts Pūce,
Valdis Rūmnieks, Ungars Savickis

Kopsapulces vadītājs Valdis Rūmnieks un AKKA/LAA prezidente Māra Zālīte

Kopumā notika divas kopsapulces, taču pirmajā kopsapulcē 8.jūnijā balsojums par jauno padomi nenotika, jo nebija ieradies statūtos noteiktais biedru kvorums. Kopsapulcē tika izvērtēts AKKA/LAA darbs, secinot, ka aizgājušā perioda (2007.-2009.gads) rezultāti ir ievērojami — iekasētā atlīdzība, izsniegtās licences un noslēgtie pārstāvības līgumi ar autoriem norāda uz stabilitāti autoru mantisko tiesību administrēšanas jomā. Analizējot padomes darbu, AKKA/LAA prezidente Māra Zālīte vērtēja to kā labu, atzīmējot: "Viena no padomes prioritātēm ir tarifi, to noteikšana, labojumi un papildinājumi, jaunu tarifu ieviešana, jau esošo uzlabošana, atsaucoties uz visu laiku mainīgo situāciju. Tas ir "mūžīgais tirgus", kur īpašnieks vienmēr vēlēties pārdot dārgāk, bet pircējs vienmēr gribēs nopirkt lētāk. Autori vienmēr uzskatīs, ka viņi saņem par maz, bet lietotājs, — ka maksā par daudz. Šī patiesība ir vērā kā Bībeles stāsti. Tarifu noteikšana ir skrupulozs darbs, jo padomei jācenšas atrast kompromisu, tarifiem jābūt pamatotiem un samērīgiem, turklāt tarifu pozīciju apjoms ir milzīgs un izmantojuma daudzveidība ir ļoti liela." Atgādinām, ka kopsapulce ir biedrības augstākā lēmējinstānce, kas sanāk ne retāk kā reizi trīs gados, un ievēl biedrības padomi un

Tarifu noteikšana ir skrupulozs darbs

padomes priekšsēdētāju jeb biedrības prezidentu. Tāpat kopsapulce vajadzības gadījumā apstiprina statūtos un grozījumus tajos,

Padome lemj par jaunu biedru uzņemšanu

nosaka biedrības stratēģiju un lemj par citiem būtiskākajiem jautājumiem. Biedru intereses starp kopsapulcēm pārstāv biedrības padome. Tā sanāk

uz sapulcēm ne retāk kā sešas reizes gadā un biedru vārdā lemj par svarīgākajiem jautājumiem.

Padomes uzdevums ir realizēt biedrības stratēģiju, apstiprināt gada budžetu, apstiprināt visas biedrības darbībai nepieciešamās radošās un finanšu programmas un to līdzekļu izlietojumu, izstrādāt un apstiprināt atlīdzības autoriem minimālās normas (tarifus) un to iekasēšanas, sadales un izmaksas noteikumus. Padome arī lemj par jaunu biedru

Filmas "Vienīgā fotogrāfija" operators un scenārija līdzautors Valdis Eglītis

uzņemšanu un izslēgšanu un risina citus būtiskus jautājumus, kuru izlemšana neietilpst kopsapulces, prezidenta vai izpilddirektora izņēmuma kompetencē. □

Agnese Kārše,

AKKA/LAA Komunikācijas nodaļas vadītāja

Mākslinieks Jūrgis Skulme — vienmēr uzticīgs savai mākslai

AKKA/LAA tarifi par muzikālu darbu raidīšanu radio un TV ir atzīti par samērīgiem un vieniem no zemākajiem Eiropā

Augstākās tiesas Senāts, 2010.gada 15.novembrī ar spriedumu ir apstiprinājis, ka AKKA/LAA tarifi muzikālu darbu raidīšanai radio un TV ir vieni no zemākajiem Eiropā. Ņemot vērā, ka jau vairāku gadu garumā norit tiesvedība ar Radio SWH, Radio Skonto un Star FM, kā arī LNT, TV5, TV3 un LTV, kuras līdz šim ir atteikušās parakstīt licences līgumus ar AKKA/LAA par muzikālu darbu raidīšanu savās programmās, aizbildinādamās, ka AKKA/LAA tarifi ir pārāk lieli, ar šo spriedumu Augstākās tiesas Senāts ir apliecinājis pretējo.

Jāuzsver, ka Senāta spriedums ir galīgs un nav pārsūdzams. Sprieduma pamatā bija Konkurences padomes vairāk nekā gadu veikta AKKA/LAA un pārējo Eiropas valstu autoru organizāciju piemēroto tarifu izpēte, kā rezultātā Konkurences padome secināja, ka Latvijā radio un TV tarifi ir "skaidri definēti un tiek piemēroti diferencēti kārtībā un ka tarifu veidošanas kārtība atbilst mantisko tiesību kolektīvā pārvaldījuma būtībai — aizstāvēt savu biedru tiesības attiecībā ar to darbu izmantotājiem". Augstākās tiesas Senāta un iepriekš arī Administratīvās apgabaltiesas un Konkurences padomes šajā lietā pieņemtais lēmums ir nozīmīgs pavērsiens ilgstošajās AKKA/LAA un atsevišķu raidorganizāciju tiesvedībās.

Fotogrāfs Gunārs Janaitis

Ari Augstākās tiesas Senāts uzskata, ka Konkurences padome pamatoti izvērtēja AKKA/LAA raidorganizāciju tarifus kopumā, ņemot vērā to ietekmi uz visām raidorganizācijām un to savstarpējo konkurenci, nevis skatīja tikai to saistībā ar konkrētu autoru darbu izmantotāju. Ja līdz šim tiesas, vērtējot AKKA/LAA noteiktos tarifus

Konkurences padome izvērtēja AKKA/LAA raidorganizāciju tarifus

attiecībā uz kādu atsevišķu raidorganizāciju, nereti lēma, ka piemērojamais tarifs var būt zemāks par pašu autoru noteikto, tad Senāta lēmums apstiprina, ka AKKA/LAA tais-

nīgi nosaka un piemēro zemu raidorganizāciju tarifus. Līdz ar to atsevišķās civillietās tiesai vairs nav tiesiska pamatojuma lemt tikai vienam tirgus dalībniekam par labu par vēl zemāka tarifa piemērošanu nekā noteikusi AKKA/LAA identiskai piemērošanai visiem tirgus dalībniekiem.

AKKA/LAA autoratlīdzības tarifus raidorganizācijām nosaka, balstoties uz Starptautiskās autoru un komponistu biedrību konfederācijas CISAC rekomendācijām, rēķinoties ar Latvijas ekonomisko situāciju, patēriņa preču cenām, kā arī ar Skandināvijas un Baltijas reģiona autoru organizāciju apstiprinātajiem raidorganizāciju tarifiem. Autoratlīdzības aprēķina veidi ir analogiski citu valstu pieredzei: tiek ņemts vērā muzikālo darbu procentuālais daudzums programmā, raidorganizācijas teritoriālā aptveramība, raidorganizācijas ieņēmumi. Respektīvi, tarifi veidoti pēc principa: jo vairāk raidorganizācija savā programmā izmanto autortiesību aizsargātus darbus un jo lielāka ir tās auditorija (jo vairāk cilvēkiem pieejami autoru darbi), kā arī jo lielāki ir raidorganizācijas ieņēmumi, jo lielāka autoratlīdzība jāmaksā. Autoratlīdzība tiek maksāta procentuāli no raidorganizācijas ieņēmumiem. Minimālais autoratlīdzības lielums radio ir 0,8%, televīzijai 0,2%, maksimālais autoratlīdzības lielums gan radio, gan TV — 4% no attiecīgā gada raidorganizācijas ieņēmumiem.

Autoratlīdzība muzikālo darbu autoriem tiek maksāta ļoti demokrātiski, proti, ja raidorganizācijas reklāmas ieņēmumi attiecīgajā gadā samazinās, mazāk tiek maksāts arī autoriem atšķirībā no citiem raidorganizācijas maksājumiem, piemēram, par elektrību, telpu nomu u.c., kas nesamazinās atkarībā no ieņēmumu samazināšanās.

Ļoti ceram, ka šī sprieduma rezultātā iepriekš minētās raidorganizācijas mainīs savu nostāju un 2011.gadā beidzot noslēgs licences līgumus par tiesībām raidīt ēterā AKKA/LAA pārstāvētu autoru darbus. Katrā ziņā no savas puses joprojām darīsim visu, lai mūsu pārstāvētie autori sev pienākošos autoratlīdzību par muzikālo darbu izmantojumu raidorganizāciju programmās saņemtu pēc iespējas ātrāk. □

Ance Balode,

AKKA/LAA Audiovizuālo darbu nodaļas un Raidorganizāciju nodaļas vadītāja

Filmas "Vienīgā fotogrāfija" scenārija līdzautors Aivars Klāvis

Vai būs jauns Autortiesību likums?

Autoru biedrība AKKA/LAA nākamgad intensīvi pievērsīsies Autortiesību likuma grozījumu izstrādei. Autortiesību likuma izmaiņas nobriedušas objektīvu apstākļu dēļ: mainījušies autoru darbu izmantošanas veidi, nostiprinājies autoru un blakustiesību īpašnieku mantisko tiesību kolektīvā pārvaldījuma organizāciju (MTKPO) prestižs, augusi pieredze un zināšanas un ir skaidrība par baltajiem jeb pelēkajiem laukumiem likumā.

Kā sacīja AKKA/LAA pārstāvētais komponents Jānis Porietis — 9. Saeimas deputāts Izglītības, kultūras un zinātnes komisijas loceklis: “Likumi nekad nevar būt 100% pilnīgi. Tos vienmēr var uzlabot. Ir sevišķi Autortiesību likumu. Jo attīstās un rodas jaunas autordarbu publiskošanas tehnoloģijas, mainās juridiskie nosacījumi u.t.t. Tāpēc apsveicama ir iniciatīva, kas aizsākās 9. Saeimas darbības laikā — uzlabot vai pat no jauna veidot Autortiesību likumu, iekļaujot tajā visu jauno. Bet, grozot vai veidojot jaunu likumu, jāatceras, ka tas noteiks visu likuma izpildē iesaistīto indivīdu un organizāciju intereses.” Ierosmi sākt darbu pie visa Autortiesību likuma pārskatīšanas radīja arī nesenie nesekmīgie Kultūras ministrijas izstrādātie grozījumi, kuros, ņemot vērā tiesību īpašnieku iebildumus un komentārus, pieļautas kļūdas pretrunas ar pašreiz spēkā esošajiem starptautiskajiem un Latvijas normatīvajiem aktiem, kuru dēļ iepriekšējās Saeimas Izglītības, kultūras un

zinātnes komisija Kultūras ministrijas grozījumus noraidīja divas reizes. Līdz ar to kļuva skaidrs ka, lai darbu izdarītu, cik iespējams kvalitatīvi, jāpieaicina ne vien Latvijas speciālisti, bet arī ārvalstu eksperti.

Noraidītos Autortiesību likuma grozījumus komentē zvērētā advokāte Inese Kukaine:

“Esmu piedalījies abās komisijas sēdēs, kā arī tikšanās reizēs ar Kultūras ministrijas pārstāvjus, kad tika apspriests sagatavotais grozījumu projekts, un mani pārsteidza Kultūras

ministrijas atsevišķu darbinieku attieksme un nevēlēšanās iedziļināties Autortiesību likuma būtībā, kura galvenā sūtība ir aizsargāt darbu autoru intereses, kā arī reglamentēt darbu izmantošanas kārtību, padarot darbu izmantošanu bez autortiesību subjektu atļaujas par pārkāpumu, par kuru pārkāpējs tiek saukts pie atbildības. Tā piemēram, grozījumi paredzēja

sekojošu normu: “Ja vienošanās par atbildības lielumu nepastāv, izmantotājs iegūst tiesības izmantot darbu, ja tas maksā mantisko tiesību kolektīvā pārvaldījuma organizācijas noteikto atbildības lielumu.” Tas ir pretēji Autortiesību likuma 40. panta jēgai, kas nosaka, ka autora darbus var izmantot tikai tad, ja ir saņemta autortiesību subjekta atļauja (licence), un bez šīs atļaujas darbu izmantošana ir aizliegta.

Autortiesību likumā ir nepieciešami kvalitatīvi grozījumi

Filmas “Vienīgā fotogrāfija” autori Aivars Klavis, Brigita Eglīte un Valdis Eglītis Baha sabiedrībā

Šāds formulējums ir arī kļāv pretrunā ar Bernes konvenciju par mākslas un literāru darbu izmantošanu, kad tiktu legalizēta situācija, kad darbu izmantotājs izmanto darbus bez atļaujas saņemšanas.

Tiek ignorēts arī fakts, ka licences līgumā tiek atrunāts ne vien atļaujas došanas fakts un maksājams, izmantoto darbu programmu un citu dokumentu iesniegšanas kārtība un termiņi, arī atbildība par licences noteikumu pārkāpšanu.

Jau iepriekš skaidrs, ka šāda likuma norma novestu pie ilgstošiem tiesvedību procesiem. Turklāt, ņemot vērā pastāvošo praksi, visticamāk, ka izmantotāji vispār nepūlētos maksāt AKKA/LAA padomes apstiprināto atbildības apmēru, labākajā gadījumā tiktu maksāts izmantotāja patvaļīgi noteikts maksājums.

Kā pilnīgi nepieņemams ir grozījumos lietotais formulējums “kolektīvā pārvaldījuma organizācijas vienojas ar izmantotāju apvienībām par atbildības lielumu”. Šāds formulējums pašreiz spēkā esošā Autortiesību likumā ir radījis tiesu praksi, kad daudzas tiesas savos spriedumos uzsver MTKPO obligātu vienošanās panākšanu ar izmantotāju par atbildības lielumu, turklāt AKKA/LAA nepārtraukti tiek pārmests iniciatīvas trūkums, lai šo vienošanos panāktu.

Ar vienošanos tiek saprasts nevis darbību kopums, kā rezultātā starp pusēm vai nu tiek noslēgti darījumi vai arī darījums nenotiek, bet obligāta juridiska dokumenta “vienošanās” noslēgšana un parakstīšana. Turklāt grozījumi paredzēja, ka MTKPO būtu jāvienojas par autoratbildības vai blakustiesību atbildības lielumu ar izmantotāju apvienību, ja tā iepriekšējā gadā ir samaksājusi vismaz 10 % no kopējās iekasētās atbildības par darbu izmantošanu. Tas nozīmē, ka AKKA/LAA teorētiski vajadzētu vienoties pat ar 10 viena veida izmantotāju apvienībām. Ja viena no šīm apvienībām atbildības lielumam nepiekrīst, atbildības apmērs netiktu uzskatīts par saistošu arī citām izmantotāju apvienībām.

Likumā, iespējams, varētu paredzēt sarunu procedūru ar vienu izmantotāju apvienību, kas pārstāv lielāko daļu viena veida izmantotāju. MTKPO pienākums ir administrēt autoru mantiskās tiesības autoru interesēs, un vienošanās ar izmantotājiem un izmantotāju apvienībām nevar ietilpt mantisko tiesību kolektīvā pārvaldījuma organizācijas funkcijā. Kolektīvā pārvaldījuma funkcijās ietilpst atbildības noteikšana par organizācijas pārstāvēto autoru darbu izmantošanu.

Šobrīd spēkā esošajos normatīvajos aktos jau pastāv mehānisms, kā rīkoties, ja izmantotājs uzskata, ka AKKA/LAA atbildības apmērs ir nesamērīgi liels. Izmantotājs var griezties Konkurences padomē, lai tā izvērtē

Tulkotāja Inese Paklone ar savu izdevēju Inesi Zanderi

AKKA/LAA noteiktās atbildības ekonomisko pamatojumu.”

Iepriekšminētie Autortiesību likuma grozījumi nav vienīgi, kas kārtējo reizi ir sagatavoti izmantotāju interesēs. Jurisprudenci ziņoši un arī ne tik ziņošajiem mulsināši liekas arī jau Saeimai nodotie Kultūras ministrijas sagatavotie grozījumi par kārtību jeb

AKKA/LAA veido starptautisku darba grupu likuma uzlabošanai

drīzāk nekārtību, kādā MKTPO tiek anulēta darbības atļauja, jo tiek pieļauts, ka lēmumu par darbības anulēšanu var pieņemt ministrijas ierēdnis. Turklāt nav apdomāts, kas tad segtu zaudējumus tiesību īpašniekiem kļūdainā lēmuma gadījumā... Rodas jautājums, ka projekta gatavotājiem nav bijis ne mazāks

CISAC Radio un televīzijas tehniskā komisija

Malaizijas galvaspilsētā Kualalumpurā 2010. gada novembra beigās notika ikgadējā Starptautiskās Autoru un komponistu biedrību konfederācijas (CISAC) rīkotā Radio un televīzijas tehniskā komisija.

CISAC Āzijas reģiona direktors Kvī Tangs Angs sniedza pārskatu par Āzijas reģiona valstīs — Ķīnā, Japānā, Taivānā, Indijā, Singapūrā, Malaizijā, Filipīnu salās un Honkongā patlaban notiekošo. Pirmo reizi Radio un TV tehnisko komisiju apmeklēja arī 2009. gadā dibinātās Ķīnas Tautas

Komponista Riharda Zaļupes neklātienas saspēle ar kolēģiem

Republikas īpašā administratīvā reģiona Makao (valsts platība ir tikai 21 km², iedzīvotāju skaits 460 tūkstoši) autoru organizācijas MACA pārstāves. Jānorāda, ka Āzijas reģionā autortiesību aizsardzības attīstība risinās ļoti dažādi. Atšķirībā no Japānas, kura jau 1899. gadā ir pievienojusies Bernes konvencijai, Bangladešā un Pakistānā līdz pat šim brīdim vēl nav nodibināta neviena autoru tiesību aizsardzības organizācija. Savukārt Taivānā pēdējo 16 gadu laikā ir nodibinātas veselas 22 autoru organizācijas, kas, protams, arī nav labi un praksē apgrūtinā efektīvu autoru tiesību aizsardzības nodrošināšanu. Izņemot Japānu, Āzijas reģiona valstīs patlaban vispār netiek administrēta autoru darbu reproducēšana, milzīgs skaits radio, TV, satelīta operatoru un kabeļoperatoru nav licencēti, raidorganizāciju tarifi lielākoties ir mazāki par 0,5% no raidorganizācijas neto ieņēmumiem, nopietna problēma reģionā ir arī t.s. autortiesību izpirkšana jeb tādu līgumu parakstīšana, ar kuru autors visas savas tiesības atdod kādam citam — filmas producentam, ierakstu kompānijai u.c. Pozitīvais ir tas, ka pēdējo 20 gadu laikā nemītiņi pieaug ne tikai

intereses un sapratnes, kā darbojas MKTPO. Turklāt nav saprotams, kāpēc vispār izstrādāts šāds ierosinājums, ja šāda norma jau atrodas citā likumā, kur tā ir izstrādāta atbilstoši pārējiem likumdošanas aktiem.

Tādēļ produktīvāks būtu iepriekšējā sasaukuma Saeimas Izglītības, kultūras un zinātnes komisijas atbalstītais variants — Autortiesību likumu atvērt ne tikai Kultūras ministrijas piedāvātajiem likuma grozījumiem, bet arī citu normu grozījumiem, t.i., tiktu veidots kvalitatīvs alternatīvs likumprojekts.

Līdz ar to AKKA/LAA ir iesaistījusies darba grupas veidošanā, kurā bez Kultūras ministrijas tiek aicināti piedalīties arī speciālisti no Latvijas blakustiesību organizācijām, juristi, kuri specializējušies autortiesībās, kā arī ārvalstu speciālisti. Savu piekrišanu piedalīties Latvijas Autortiesību likuma izstrādē jau izteikuši juristi: Dr. Andrašs Zingers no Ungārijas, Andreass Vegelins no Šveices, Kents Muldins no Zviedrijas, Gerda Leonavičiene no Lietuvas, Kato Stroms no Norvēģijas. Ne mazāk svarīgi, ka Pasaules intelektuālā īpašuma WIPO Eiropas un Āzijas lietu nodaļas projektu vadītāja Saule Tlevlessova oficiāli apsolījusi WIPO ekspertu likuma analīzi. Esam pārliecināti, ka spēcīga un ieinteresēta komanda nonāktu pie atzīstama rezultāta. □

autoru organizāciju skaits, bet arī savāktās autoratbildības lielums — no 11 miljoniem līdz 100 miljoniem dolāru. Paneldiskusijas laikā tika analizēti dažādi video pēc pieprasījuma (*video on demand*, VOD) licencēšanas juridiski aspekti. Tika salīdzināta interneta pakalpojumu sniedzēju atbildība un tās juridiskā regulējuma atšķirības Eiropā, ASV un Āzijas reģionā. Japānas kolēģi izteica priekšlikumu radīt CISAC koordinētu komandu, kas vienoti runātu ar YouTube par visām valstīm uzreiz. Patlaban ar YouTube licences līgumi ir noslēgti SGAE (Spānija), Buma-Stemra (Nīderlande), PRS (Lielbritānija), GEMA (Vācija), SACEM (Francija), ASCAP (ASV), AEPI (Grieķija), SADAIC (Argentīna) un APRA (Austrālija). Lielākajai daļai valstu līgums ar YouTube beidzas 2012. gadā, tāpēc turpmāko tehnisko komisiju laikā tiks lemts par vienotu autoru organizāciju nākotnes stratēģiju darbam ar YouTube licencēšanu. □

Ance Balode,
AKKA/LAA Audiovizuālo darbu nodaļas
un Raidorganizāciju nodaļas vadītāja

Eiropas Parlaments noteicis vadlīnijas intelektuālā īpašuma tiesību jomas turpmākai attīstībai

Šīgada septembrī Eiropas Parlaments (EP) pieņēma EP deputātes Marielles Gallo ziņojumu par intelektuālā īpašuma tiesību realizāciju Eiropas Savienības (ES) iekšējā tirgū. Šis dokuments turpmāk kalpos kā galvenās vadlīnijas intelektuālā īpašuma jomas sakārtošanai, pilnveidošanai un attīstīšanai ES iekšējā tirgū un ir sākums daudzu ietilgušu problēmu risināšanai. Savu atbalstu ziņojumam jau pirms tā pieņemšanas ar AKKA/LAA starpniecību ir pauduši arī Latvijas autori.

galējā balsojuma EP jau ilgstoši norisinājās asas diskusijas starp dažādi domājošiem politiskajiem spēkiem par M.Gallo prezentētā vai kāda alternatīvā ziņojuma atbalstīšanu vai noraidīšanu, un līdz pat balsojuma beigām nebija īsti skaidrs, kāda varētu būt intelektuālā īpašuma tiesību jomas turpmākā virzība. Liela nozīme patlabanējam iznākumam bija milzīgais AKKA/LAA un citu Eiropas autortiesību organizāciju atbalsts, aicinot savus autorus atbalstīt M.Gallo ziņo-

pret autortiesību pārkāpumiem interneta vidē. Ziņojumā, piemēram, teikts: "Eiropas Komisija tiek lūgta līdz 2010.gada beigām iesniegt visaptverošākas intelektuālā īpašuma tiesību attīstības stratēģijas, pievēršoties visiem intelektuālā īpašuma tiesību aspektiem, tostarp tiesību piemērošanai un veicināšanai, jo īpaši akcentējot to, ka autortiesības ir nevis radošās daiļrades šķērslis, bet palīdz autoram nopelnīt iztiku un izplatīt savu darbu."

Precīzi atklātas dažādas problēmas, kas saistītas ar autortiesību aizsargāta satura nesiancionētu izmantošanu internetā, kas ir sasniegusi milzīgus apmērus un rada zaudējumus autoriem, komponistiem un mūzikas izdevējiem, neļaujot tiem saņemt pienākošos atalgojumu. Ir uzsvērts, cik būtiski ir šobrīd cīnīties pret pieaugošo organizētās noziedzības līmeni intelektuālā īpašuma pārkāpumu jomā. Dokumentā arī uzsvērtā nepieciešamība pēc intelektuālā īpašuma tiesību aizsardzības, kas reglamentētu darbu lietotāju tiesības un pienākumus, noteiktu pamattiesības, veicinātu inovācijas un stiprinātu tiesību īpašnieku un patērētāju tiesisko drošību. EK aicināta rīkoties, padarot pieejamus vairākus maksājumu veidus, lai patērētāji vieglāk varētu iegādāties legālu saturu. Šajā ziņojumā pievērsta uzmanība gan ES līmeņa, gan nacionāla un lokāla līmeņa informatīvu kampaņu nepieciešamībai, lai pievērstu sabiedrības uzmanību interneta pirātisma un dažādu viltojumu negatīvajai ietekmei uz ekonomiku, veicinot sabiedrības, īpaši gados jaunāku cilvēku, zināšanu līmeņa paaugstināšanu šajos jautājumos. □

Agnese Kārse,

AKKA/LAA Komunikācijas nodaļas vadītāja

Trīs ģēniji pie Ēģiptes "egļītes" sauc Latvijas autorus

Pirms M.Gallo ziņojuma pieņemšanas EP izskatīja vēl divus alternatīvus ziņojumus no kreisā spārņa grupām un liberāļiem. Abus alternatīvos ziņojumus noraidīja, bet par M. Gallo prezentēto ziņojumu nobalsoja 328 deputāti, pret bija 245, atturējās 81. Pirms

jumu, sūtot EP atbalsta vēstules un informējot par šī ziņojuma nozīmīgumu autoriem. Arī Latvijas autori parakstīja vēstuli Eiropas Parlamentam, aicinot balsot par M.Gallo ziņojumu. Apstiprinātais ziņojums ir ļoti pozitīvs cīņai

CISAC Ģenerālā asambleja

Sarptautiskās Autoru un komponistu biedrību konfederācijas CISAC ikgadējā kopsapulce šogad 11.jūnijā norisinājās basku zemes lielpilsētā Bilbao.

Kopsapulce apstiprināja iepriekšējās, Vašingtonas sapulces ziņojumu, ievēlēja valdi 2010.-2013.gadu periodam, veica izmaiņas statūtos, apstiprināja visus nepieciešamos profesionālos noteikumus mūzikas, audiovizuālo un vizuālo darbu autoru biedrību darbībai, uzņēma jaunus biedrus

un dažus izslēdza no konfederācijas, noklausījās kontinentu ziņojumus un radošo padomju ziņojumus, izanalizēja ekonomiskos rādītājus, kā arī atkārtoti par CISAC prezidentu ievēlēja pazīstamo komponistu Robinu Gibu, kādreizējo grupas Bee Gees dalībnieku. R.Gibs savā runā uzsvēra: "CISAC prezidentūra ir loma, kas man ārkārtīgi nozīmīga, jo kā dziesmu autors es kaismīgi ticu autoru tiesību kolektīvajam pārvaldījumam, ko veic autoru biedrības. Kamēr viss izklaides sektors

atrodas krustcelēs, es šo jauno mandātu gribētu izmantot, lai palīdzētu attīstīt tiesību administrēšanu, kas ir stipra digitālajam laikmetam, tādu sistēmu, kas atbilst sabiedrības prasībai gūt vieglu pieeju visiem mūsu darbiem, tajā pašā laikā saglabājot mūsu katra tiesības un intereses, ieskaitot taisnīgu atlīdzību autoriem par viņu darbu ietojumu." □

Inese Paklone,

AKKA/LAA izpilddirektore

Rezolūcija Baltijas valstu valdībām par kopēšanu personiskām vajadzībām

Baltijas valstu autoru, izpildītāju un producentu tiesību kolektīvā pārvaldījuma organizācijas novembra sākumā savu valstu valdībām nosūtīja rezolūciju par juridisko regulējumu, kas reglamentē kopēšanu personiskām vajadzībām. Igaunijas, Latvijas un Lietuvas tiesību aktos gadiem nav veikti grozījumi, lai tajos iekļautu patlaban personiskai kopēšanai reāli izmantotos datu nesējus. Kultūras radītāji mudina likumdevējus veikt savus neizdarītos darbus, lai netiktu nodarīti nepieļaujami zaudējumi tiesību īpašniekiem un sekojoši arī radošajām industrijām un kultūrai kopumā.

Baltijas valstu autoru, izpildītāju un producentu tiesību kolektīvā pārvaldījuma organizācijas pauž nopietnas bažas par pašreizējo juridisko regulējumu, kas reglamentē kopēšanu personiskām vajadzībām Igaunijā, Latvijā un Lietuvā.

Kā to nosaka gan Eiropas Savienības, gan atsevišķo valstu likumi, autoriem, izpildītājiem un producentiem piešķir ekskluzīvas tiesības atļaut vai aizliegt viņu darbu, priekšnesumu un fonogrammu reproducēšanu. Izņēmums tiek pieļauts attiecībā pret fizisku personu, kas veic kopēšanu personiskām vajadzībām, ar nosacījumu, ka tiesību īpašnieki saņem atlīdzību par šo kopēšanu. Kā nesen apstiprināja Eiropas Kopienu Tiesa, tiesību īpašniekiem pienākas taisnīga kompensācija par to, ka viņu darbi tiek reproducēti personiskām vajadzībām.

Baltijas valstīs šāda kompensācija lielākoties ir tikusi nodrošināta kā nesēju atlīdzība, piemērojot to tradicionāliem tukšajiem datu nesējiem — audio un video kasetēm, kompaktdiskiem (CD) un digitāliem video diskkiem (DVD). Tomēr vienīgi no minētajiem tukšajiem datu nesējiem gūto atlīdzību varēja uzskatīt par taisnīgu tikai šīs desmitgades sākumā. Patlaban lielākā daļa ar autortiesībām aizsargāto materiālu tiek kopēti, izmantojot pilnīgi citus digitālos nesējus un iekārtas: zibatmiņas, atmiņas kartes, ar mp3 aprīkotus mobilos telefonus, datoru cietos diskus, televīzijas papildierīces — iekārtas, kas neapšaubāmi ļauj izgatavot darbu kopijas personiskām vajadzībām. Tādēļ daudzas Eiropas valstīs šādiem nesējiem un iekārtām tiek piemērota nesēju atlīdzība. Savukārt Igaunijā, Latvijā un Lietuvā pastāvošais juridiskais regulējums ir pilnīgi novecojis. Taisnīgas atlīdzības neesamība pārkāpj autoru, izpildītāju un producentu juridiskās tiesības un likumīgās intereses, apdraud radošās industrijas un samazina to saimniecisko

ieguldījumu gan valstu, gan Eiropas ekonomikā, un posta šo valstu kultūras mantojumu. Eiropas Kopienu Tiesas spriedums apstiprina to, ka kompensācijai par darbu kopēšanu personiskām vajadzībām ir jābūt taisnīgai, un tur, kur tā tiek nodrošināta ar nesēju atlīdzības starpniecību, atlīdzība ir jāsamaksā tiem, kas personiskai kopēšanai izmantojamās ierīces un nesējus piegādā lietotājiem. Iespēja ar šādas iekārtas vai nesēja palīdzību izgatavot darba kopiju pati par sevi ir pietiekams pamats, lai tiem piemērotu nesēju atlīdzību. Dažu pēdējo gadu laikā Baltijas valstīs ir daudz diskutēts par juridisko izņēmumu, kas tiek piemērots kopēšanai personiskām vajadzībām. Diemžēl, dažu personu des-

truktīvu darbību dēļ šīs diskusijas nav devušas pozitīvus rezultātus. Ar šo rezolūciju uzrunājot Baltijas valstu prezidentus, parlamentus un valdības, autoru, izpildītāju un producentu tiesību kolektīvā pārvaldījuma organizācijas mudina likumdevējus pēc iespējas drīzāk atjaunot savu valstu tiesību aktus, kas reglamentē nesēju atlīdzību. Gadījumā, ja līdz 2010.gada beigām šajā jomā nebūs reālu uzlabojumu, kolektīvā pārvaldījuma organizācijas apsvērs iespēju uzsākt juridiskas darbības, lai tiesību īpašniekiem nodrošinātu taisnīgu atlīdzību par tiesību ierobežojumu, veicot kopēšanu personiskām vajadzībām. □

*Igaunijas Autoru biedrība
Igaunijas Izpildītāju apvienība
Igaunijas Fonogrammu producentu apvienība
Latvijas Izpildītāju un producentu apvienība
Autortiesību un komunikēšanās konsultāciju
aģentūra/Latvijas Autoru apvienība
Lietuvas Blakustiesību apvienība
Lietuvas Autortiesību aizsardzības apvienība*

CISAC Eiropas komisija

Stambulā 14. un 15.septembrī sanāca Starptautiskās Autoru un komponistu biedrību konfederācijas CISAC Eiropas komisija. Tā bija plānota aprīļa beigās, bet nenotika Īslandes vulkāna radītās Eiropas gaisa satiksmes traucējumu dēļ. Tāpēc četru mēnešu laikā mazliet mainījās komisijas sēdes programma un dažu ziņojumu saturs.

Centrālais jautājums gan palika tas pats: Eiropas Parlamenta un Eiropas Komisijas aktivitātes autortiesību un to administrēšanas jomā un šo aktivitāšu iespāids uz autoru organizācijām. Eiropas politikas stratēģiskie doku-

to atkal uzņemtos darīt mūzikas izdevniecības vārdā, pie tam katra lielā izdevniecība uzsākusi sarunas ar dažādām lielajām autoru biedrībām, ne visas ar vienu. Tāpēc jaunā interneta situācija Eiropā ir tāda, ka nav iespējams ar vienu vai pāris licencēm iegūt visas pasaules autoru tiesības, kā bija līdz 2005.gadam, — nu nepieciešamas daudzas licences no dažādiem tiesību īpašniekiem, kas dod tiesības izmantot gan visai plašu mūzikas repertuāru, tomēr ne visas pasaules mūziku kā pirms tam. Ieteikti vairāki risinājumi tiesību konsolidēšanai, starp tiem izceļams CISAC projekts PEP (Paneiropas platforma) un Lielbritānijas autoru biedrības

Mārtiņš Freimanis kopā ar Autortiesību balvu saņēmēju ar kaismīgu Dāli rokas spiedienu

menti, kas šajā jomā svarīgi, veltīti kultūras un radošajām industrijām, kā arī interneta attīstībai un tā satura veidošanai, digitalizējot cita starpā arī autoru darbus. Savukārt instrumentu dokumentu īstenošanai būtu gaidāmās ES direktīvas par autoru tiesību kolektīvo pārvaldījumu, bāreņdarbiem, sabiedriskā sektora informācijas atkārtotu lietojumu, Zaļā grāmata par audiovizuālā sektora iespējām un vajadzībām u.tml., kas gaidāmi nākamajā gadā. No Eiropas autoru viedokļa patlaban ārkārtīgi svarīgi Eiropas Komisijas lēmumi attiecībā uz autoru organizāciju funkcionēšanu pasaules tīmekļa vidē. Diemžēl pēc 2005.gada lēmuma mehānisko tiesību jomā risinājusies tiesību fragmentācija, jo amerikāņu mūzikas izdevniecības mēģinājušas savu autoru tiesības administrēt pašas, tad, ātri sapratušas, ka to nespēj, nu katra meklē kādu autoru organizāciju, kura

PRS koncepts par vairākiem tiesību licencēšanas centriem Eiropā. Komisija uzklausa arī ziņojumus par panākamo televīziju (catch-up TV) kā audiovizuālo autoru biedrību jaunu iespēju, izmaiņām tālāk-pārdošanas ieviešanā dažādos pasaules reģionos, CISAC vērtējumu biedrību atbilstībai CISAC profesionālajiem noteikumiem, arī nacionālo ziņojumu par autortiesībām Turcijā. Tika pieņemtas rezolūcijas Bosnijas Hercegovinas un Bulgārijas valdībām par autoru tiesību izkropļojumiem un neatbilstību Eiropas likumdošanai šo valstu likumu grozījumos, kas varētu būt aktuāli arī Latvijas valdībai sakarā ar nekvālitatīvo grozījumu projektu, ko Kultūras ministrija uzstājīgi virza pieņemšanai Saemā. □

Inese Paklone,
AKKA/LAA izpilddirektore

Komunikāciju stratēģijas seminārs autoru biedrībām

Ungārijas galvaspilsētā Budapeštā 30.novembrī un 1.decembrī notika komunikāciju stratēģijas seminārs autoru biedrībām. To organizēja Starptautiskā Autoru un komponistu biedrību konfederācija (CISAC) sadarbībā ar Ungārijas autoru biedrību ARTISJUS, un tajā piedalījās komunikāciju speciālisti no Austrumeiropas valstīm.

Divu dienu intensīvu nodarbību laikā Adriana Norta (PRS for Music, Lielbritānija) vadībā komunikāciju speciālisti dalījās pieredzē un mēģināja rast risinājumus dažādām problēmām, kas ir kopējas visām autoru biedrībām, piemēram, kā likt autoru darbu izmantotājiem saprast, ka

Komunikāciju speciālisti Ungārijā nodarbību laikā

autoru darbu izmantošana bez atļaujas ir nelikumīga, kā parādīt biedrības darbības caurspīdīgumu. Semināra laikā tika analizēti visi komunikācijas stratēģijas veidošanas posmi, piemēram, ideālas vizijas izveidošana, galveno ziņu identificēšana un virzīšana, mērķauditoriju noteikšana un prioritārā grupēšana. Tāpat tika apskatīti dažādi komunikācijas instrumenti un to pielietojuma iespējas. Diezgan daudz tika runāts par sociālajiem medijiem un to izmantošanas iespējām. Dalībniekiem bija iespēja apgūt visus stratēģijas veidošanas posmus, kā arī praktiski risināt dažādus uzdevumus. Taču galvenais semināra uzdevums bija iemācīties visās situācijās komunicēt stratēģiski pareizi. □

Agnese Kārše,
AKKA/LAA Komunikācijas nodaļas vadītāja

Eiropas autoru biedrību ārkārtas kopsapulce

Puškins apsveic Gunāru Janaiti

Eiropas autoru biedrības sabrauca 18.oktobrī Briselē, lai neplānotā sapulcē iepazītos ar aktualitātēm Eiropas Komisijas un pašu aktivitātēs.

Ziņojumi bija veltīti topošo ES direktīvu tapšanas gaitai un sešiem pārrobežu (interneta) licencēšanas iespējamiem modeļiem, tajā skaitā CISAC virzītajam PEP projektam — Paneiropas platformai, vairāku licencēšanas centru konceptam, ko ieteikusi PRS, un paplašinātā kolektīvā pārvaldījuma modelim, ko proponē EBU (Eiropas sabiedrisko raidorganizāciju apvienība). Direktīvas tekstam ļoti svarīgi būs ieinteresēto pušu, tajā skaitā tiesību īpašnieku un viņu darbu izmantotāju viedokļi, kas

Direktīvas tekstam ļoti svarīgi būs ieinteresēto pušu, tajā skaitā tiesību īpašnieku un viņu darbu izmantotāju viedokļi

Baltijas valstu biedrībām, kā arī ar Austrijas, Lielbritānijas un Nīderlandes autoru organizācijām. □

1223 Inese Paklone,
AKKA/LAA izpilddirektore

Dziesmu autors Kārlis Būmeistars domā arī par politiku

Normunds Pauniņš izpilda Ivara Makstnieka un Ivara Kurpnieka dziesmu "Rīga"

Francija regulē e-grāmatu jomu

Francijas Senāts ir pieņēmis lēmumu reglamentēt cenu e-grāmatām, nosakot, ka e-grāmatas var pārdot par cenu, kas nav mazāka par 5% no drukātā veidā izdotās grāmatas cenas. Tāpat Senāts aizliedz bibliotēkām nodot lasītājiem lietošanai tās e-grāmatas, kas ir pārdošanā. Šie Senāta lēmumi palielinās iespējas autoriem saņemt taisnīgu atlīdzību par darbu izmantošanu. Latvijā šobrīd e-grāmatu cena un lietošana netiek regulēta. E-grāmatu cenas ir dažādas — no dažiem santīmiem līdz pāris latiem, bet dažreiz tās var lejupeļādēt pat bez maksas, kas nozīmē, ka šajā gadījumā autors par sava darba lietošanu var nesaņemt neko. □

Eiropas tiesa apstiprina nesēju atlīdzības piemērošanu

Oktobra beigās Eiropas Kopienų Tiesa, skatot lietu par autoratlīdzības piemērošanu datu nesējiem Spānijā, savā lēmumā uzsvēra, ka autoram pienākas kompensācija par viņa tiesību ierobežojumu un taisnīgākais veids, kā nodrošināt, lai autors to saņemtu, ir nesēju atlīdzības maksājumi. Arī Latvijā šobrīd autori saņem atlīdzību par tukšajiem nesējiem, taču novecojušo Ministru kabineta noteikumu dēļ autori nesaņem atlīdzību par darbu kopēšanu modernajos datu nesējos, piemēram, zibatmiņā vai mobilajā telefonā. □

Google vēršas pret pirātismu

Pasaulē vadošās meklētājprogrammas Google veidotāji uzsākuši cīņu pret autortiesību pārkāpumiem internetā un paziņojuši par četriem galvenajiem pasākumiem, kas tiks īstenoti cīņā pret pirātismu. Google turpāk tiesību īpašniekiem atvieglos pieprasījuma iesniegšanu kāda meklējuma rezultāta izņemšanai, tāpat no automātiskā meklētāja iespējām (Autocomplete) izņems terminus, kas ir saistīti ar pirātismu, piemēram, torrent. Google, sadarbojoties ar tiesību īpašniekiem, pilnveidos reklāmas rīkus, lai mazinātu iespēju tos savā labā izmantot likumpārkāpējiem, kā arī veicinās, lai legāla satura materiāli meklējuma rezultātos parādītos pirms nelegālajiem, piemēram, lai oficiālie dziesmu paraugi tiktu parādīti pirms pirātiskajām dziesmām. Pagaidām Google nav sniedzis sīkāku sava rīcības plāna aprakstu. □

Monikas Zīles latviskā melodrāma

Dramaturģe un publiciste Monika Zīle ir Latvijā iemīlota autore. Viņas lugas iestudētas gan Liepājas teātrī, gan amatierteātros visā Latvijā. Zīle ir vairāk nekā 20 populāru romānu autore, 7.Saeimas deputāte, ilggadēja dienas avīzes "Padomju Jaunatne" un žurnāla "Sieviete" galvenā redaktore. Kopš 2004.gada strādā "Latvijas Avīzē".

— Par lugu "Sunītis un viņa kauliņš" šogad saņemat Autortiesību bezgalības balvu. Kāpēc, jūsuprāt, tieši šī jūsu luga ir izpelnījies tādu amatiereteātru uzmanību?

— Iemesli varētu būt trīs. Pirmkārt, amatierteātru publika pieprasa vieglumu un vienkāršību. Vistīrāko izklaidi un atpūtu. Otrkārt, lugā darbojošos personu skaits, iespējams, atbilst vidusmēra amatierkolektīva sastāvam, treškārt, bijušas arī labas atsauksmes. Režisori jau savstarpēji kontaktējas, apjautājas, kāds materiāls ir no iestudēšanas viedokļa.

— Vai esat redzējusi visus savu lugu iestudējumus?

— Visus gan ne. Ir režisori, kuri piezvana un pastāsta, ka gatavojas iestudēt manu lugu. Bet ir reizes, kad to pat neuzzinu.

Taču, ja runājam par lugu "Sunītis un viņa kauliņš", īpašas attiecības mani saista ar Aizputes Tautas teātri, jo šī luga rakstīta tieši šim teātrim. Ar viņiem man ir ilggadēja sadarbība vairāk nekā desmit gadu garumā. Patiesībā ar to sākas mana lugu rakstīšana.

— Vai pati arī esat kāpusi uz skatuves spēlēt teātri?

— Vai, nu tas bija ļoti agrā bērnībā un nav nekādā veidā uzskatāms par manu skatuves pieredzi.

— Tagad ir laiks, kad patiesībā jebkurš var kļūt par jebko. Hierarhijas ir visai nosacītas. Blogeri ietiecas žurnālistu lauciņā, fotogrāfs ir jebkurš, kuram ir fotoaparāts, šovos visas valsts priekšā uzstājas cilvēki bez skatuves pieredzes, aktieri paši veido lugas... Vai profesionālam dramaturgam šajā laukā ir vieta vai arī viņš pamazām tiek stumts malā?

— Tas ir atkarīgs no dažādiem apstākļiem. Par dramaturģiju runājot, jebkurš dramaturgs jau sapņo atrast savu režisoru. Un, ja tas izdodas, sadarbība ar režisoru palīdz arī dramatur-

Mūsu mazajā valodas telpā ar nelielo tirāžu neviens nevar kļūt bagāts

Pagājušajā gadā visvairāk iestudētā luga amatierteātros bija Monikas Zīles "Sunītis un viņa kauliņš"

gam attīstīties. Var tikai balti apskaust tos, kuriem ir tā veicies.

— Jums jau arī ir veicies! Jūsu lugas patiek teātriem un tās iestudē — tas taču ir augsts novērtējums. Cilvēki droši vien arī iet uz tām izrādēm.

— Iet gan. Taču savā miestā vai pagastā iestudējumu ir ļoti grūti izrādīt vairāk nekā vienu reizi. Amatieri mēdz savstarpēji "mainīties" — ciemojas viens pie otra ar izrādēm. Atceros, biju ļoti pārsteigta, kad braucu Jaunpiebalgā uz jau otro izrādi — izrādās, pirmajā visiem nav bijis vietas. Zāle bija pilna arī otrajā.

— Saistībā ar Blaumani un citiem dramaturgiem tiek uzskatīts, ka viņu varoņiem ir prototipi. Vai arī jūsu lugu varoņiem tādi ir?

— (Smejas.) Nē, nē. Protams, ka ne. Jebkurš, rakstot lugu, vizualizē tēlus. Kā zināms, ikviena darbību uz priekšu virza konflikti. Tad nu atkarībā no savas konflikta risināšanas pieredzes katrs to arī apraksta. Ļoti svarīgi, lai dialogs būtu dzīvs, dzirkstošs, asprātīgs... Protams, ir kādas raksturīgas valodas iezīmes,

ko neviļus aizņemamies no pazīstamiem cilvēkiem. Taču tīrā veidā gan prototipu manu lugu varoņiem nav.

— Un tie jūsu spraigie dialogi — vai arī tie ir norakstīti no dzīves?

— No dzīves norakstot, ir liela varbūtība iebrukt auzās. Tas, ko dzīvē esam pieredzējuši, bieži vien ir ļoti spilgts notikums. Atdzīvināt šo pieredzi tikai ar dialogu palīdzību nav tik vienkārši. Šajā notikumā taču ir bijis vēl kaut kas. Konkrēta diennakts stunda, gadalaiks, smaržas, krāsas, skaņas... Bez šiem elementiem rezultāts būs plakans.

— Literātes Regīnas Ezeras meita Aija Vālodze kādreiz par savu māti sacīja: "Ezera no katra sūda prot uztaisīt prozu!" Vai jūs savā daiļradē ejat no detaļas uz vispārīgo vai arī jums kopējā ideja ir svarīgāka par niansēm?

— Nekad nevar precīzi noteikt, kas ir sēkla, no kuras piedzimst garprozas darbs. Bieži vien tas piedzimst no detaļas. Zemapziņas dators to apstrādā un pasaka priekšā vēl citas puzzles daļiņas. Ja tās ir pietiekami saistošas, mēs sākam tās savienot. Tā ir manā gadījumā. Bet katram droši vien ir citādi.

— Jums ir ilga pieredze žurnālistikā. Vai tas ir ietekmējis jūsu literāro darbību?

— Manuprāt, visiem, kas darbojas žurnālistikā, ir vēlēšanās izkāpt no rāmjiem, ko uzliek reālā dzīve. Žurnālistika pieprasa konkrētību un lietišķumu, labākajā gadījumā var atļauties sadzīviskas atkāpes aprakstos. Vairāk tāpēc ir neapzināta vēlme atpūsties no šiem rāmjiem. Izvēlēties, par ko rakstīt, iztēloties notikumus, kādi tie varēja būt.

— Esat darbojusies arī scenāriju žanrā, rakstījusi scenāriju kādreiz populārajam seriālam *Tumsas puķe* (1998).

— Jā. Tas bija viens no pirmajiem latviešu seriāliem.

— Kā atšķiras scenārija un lugas rakstīšana?

— Veidojot seriāla scenāriju, autoram ir daudz jāstrādā arī filmēšanas laikā. Aktieri improvizē ar intonācijām, un tas ietekmē arī saturu. Autors, tas ir, es, domājis, ka kāda replika jāsa-ka skumjā intonācijā. Bet aktieris to pasaka ar

Ivars Poikāns un Inese Zandere

ironiju. Līdz ar to replika, ko viņam atbild partneris, vairs īsti neiederas. Tā ir jāmaina. Tādējādi var mainīties arī visa notikumu attīstība, un dialogi jāpārstrādā. Jāteic, toreiz ļoti daudz iemācījies no "Tumsas puķes" režisores Virdžīnijas Lejiņas.

— Kādas ir dramaturga un autor-tiesību attiecības? Vai šajā ziņā ir bijušas problēmas ar teātriem? Vai pievēršat uzmanību nosacījumiem, slēdzot līgumu ar teātri, kurš jūsu lugu iestudēs?

— Ir bijusi dažāda pieredze. Bet pamatā man ir liels līgums ar AKKA/LAA. Reizēm ir bijuši gadījumi, kad kāds teātris iestudē manu lugu, bet neuzskata par vājādziģu to paziņot AKKA/LAA. Es nevēlos nevienu saukt vārdā, taču bieži braucu uz lauku bibliotēkām tikties ar saviem lasītājiem. Un tad man saka: "Vai, mēs kaimiņu pagastā redzējām Jūsu lugas uzvedumu!" Es negribu mest akmeni režisoru dārzīnā, un tomēr... Amatierteātru režisoriem bieži vien ir pirmā dzirdēšana, ka pirms iestudēšanas jāsaņem AKKA/LAA licence. Taču kopumā nevaru sūdzēties — ja noslēgts konkrēts līgums, vienmēr viss bijis kārtībā.

— Nereti autori noslēdz līgumus ar kādu izdevniecību un tikai pēc tam saprot, ka nosacījumi nav bijuši viņiem tie izdevīgākie. Tomēr vienlaikus autori arī atzīst, ka pirms parakstīšanas nav rūpīgi izlasījuši līgumu.

— Manuprāt, mūsu autoriem, sevišķi jauniešiem, galvu jāuc informācija par Džoannas Roulingas miljoniem. Mūsu mazajā valodas telpā ar nelielo tirāžu neviens nevar kļūt bagāts. Daudz kas ir atkarīgs

no atpazīstamības, bet izdevniecības nav tik bagātas, lai izvērstu katram autoram reklāmas kampaņu. Mūsdienās atpazīstamību vieglāk iegūt dažādos sociālajos tīklos.

Latviešu humora izjūta atklājas verbālā limenī viņiem pazīstamā vidē

— Jūs esat ne tikai pieredzējusi žurnāliste, dramaturģe un rakst-niece. Esat nodarbojusies arī ar zīlēšanu.

— Nē, nu kā "nodarbojusies"? Es par to interesējos! Man tā nekad nav bijusi nodarbe pakalpojumu limenī.

— Bet vai zīlēšana un rakstniecība kaut kādā mērā nav līdzīga? Reizēm autoriem ar saviem darbiem sanāk ieskatīties nākotnē. Edvarts Virza savulaik uzrakstīja dzejoli "Baiga vasara". Aivars Neibarts dzejoli par dzejnieku

Andri Bergmani netieši pareģoja viņa likte-ni. Var jau teikt — sakritības — daudz kur mēs saskatām to, ko vēlamies saskatīt, interpretācija vienmēr būs subjektīva. Un tomēr. — Manuprāt, pamatā ir sagādīšanās. Šāda veida pareģošanai parasti ir kāds cēlonis. Nāk kādi notikumi, kuru tuvošanos mēs nojausam un jūtam. Par ieskatīšanos nākotnē grūti spriest, taču par rakstniekiem un dramaturgiem viens gan man ir skaidrs: mēs visi teorētiski esam pilnīgi un negrozāmi šizofrēniķi! Jo mums visiem ir personības dališanās. Kad rakstu lugu, kurā darbojas astoņas personas, un divas savā starpā sarunājas, piemēram, jauns vīrietis un veca sieviete, — tie abi taču esmu es! Romānos vēl kaķi un suņi sarunājas, un koki, un vējš... — Vai šajā laikā, kad saistīts ar ekonomiskajām, psiholoģiskajām un citādām grūtībām, cilvēki vai-

rāk meklē un uzticas zīlniekiem?

— Zīlēšana vai kāršu simbolu tulkošana jau neatrisina problēmas. Tas ir tāds primitīvs psihanalītisks akts, kurā atklājas cilvēka iespējas sasniegt to, ko viņš vēlas. Redziet, cilvēki jau bieži vien palaiž garām, ko kāršu tulks viņiem pasaka: ja izdarīsiet to, tad jums būs tas pirādzinš. Bet viņš tikai sadzird otro daļu — par to pirādziņu. Un nekā! Reizēm tā ir ar sievietēm, kuras vēlas izveidot ģimeni, bet ir jau sasniegts noteikts vecums, rozā brilles nokritušas, un varbūt neizdodas tik viegli atrast dzīves partneri. Bet atrast jau var, tikai visu laiku jābūt komunikācijā — mājās sēžot noteikti nevar. Nebraukā tie prinči tā pa mājām!

— Ja nu vienīgi internetā...

— Nu, nezinu, nezinu. Par interneta prinčiem nezinu! (Smejas.) Internets vienkārši palielina iespējas aši sapriecāties un aši pievēlēties.

— Vai uzskatāt, ka latviešiem ir laba humora izjūta? Un par ko latvieši jokus nesaprot?

— Latviešu humora izjūta, manuprāt, atklājas verbālā limenī viņiem pazīstamā vidē.

Lauksaimnieku jokus diez vai sapratīs Kultūras akadēmijas studenti. Katrai sociālajai grupai ir savi joki, arī katrai paaudzei. Latviešiem, manuprāt, ir tāds mazu tautu sindroms — latvietis ļoti baidās kļūt smieklīgs. Un beigu beigās tāpēc, ka viņš neprot par sevi pasmierties, viņš no tā ļoti cieš.

— Ja jūs šodien sāktu rakstīt jaunu lugu, par ko tā būtu?

— Visticamāk, tā būtu melodrāma. Jo man šķiet, ka patlaban latviešiem vajag kaut ko tādu, kas aizkustina. Mums ir pietiekami daudz visādu šķēršanu, plosīšanu, arī esības dzīles tiek tvertas, bet vienmēr paliek cilvēku nepiepildītās ilgas un upuri. Un atteikšanās. Tas ir melodrāmas laimes tuvums. Nu, kaut kā tā. □

Signe Valtīņa

Rakstniece, dramaturģe, žurnāliste un politiķe Monika Zīle

Parunāsim par mantošanas lietām

Mums tā īsti nav pieņemts runāt ar saviem tuvajiem par mantošanas lietām, taču izsenis kārtīgam saimniekam uz bēniņiem stāvēja mūža māja — un vai tas ir mazāk kutelīgi nekā runāt par to, kas notiks ar mums piederošo mantu pēc aiziešanas?

Testaments

Vislabākais būtu, ja cilvēki jau laikus sakārtotu to, kas paliek pēc viņiem: vienai pusei tas dotu mieru un apziņu, ka mūža laikā sarūpētais būs pie vietas, otram — novērstu neziņu, ko darīt mantošanas gadījumā, maldīšanos pa instančēm un iespējamus strīdus radu starpā. Tātad liels palīgs palicējiem būtu testaments, kuru var sastādīt gan privāti, gan pie notāra. **Saskaņā ar normatīvajiem aktiem vienāds spēks ir gan privāti sastādītam, gan pie notāra rakstītam testamentam,** taču pie notāra savā ziņā būs drošāk. Jebkurā gadījumā testaments jāapliecina vismaz diviem pēc izveles uzaicinātiem testamenta apliecinātājiem, taču, izvēloties notāru, viena kopija vienmēr glabāsies pie viņa, gadu gaitā tā nekur nepazudīs.

Mantojuma apjoms

Jāsaprot arī mantojuma apjoms. Tas var būt kustamais un nekustamais īpašums. Mantojamas arī autortiesības. **Autortiesības Latvijas Republikas Civillikuma izpratnē ir pielīdzinātas kustamai mantai, un to mantošanas termiņš ir 70 gadi.** Mantojumā nepāriet tiesības uz autorību, tiesības uz autora vārdu un tiesības uz darba neaizskaramību, taču citas autoru tiesības mantiniekiem pāriet gan. Mantiniekiem pāriet tiesības izziņot darbu, tiesības izmantot darbu, tiesības atļaut vai aizliegt izmantot darbu un tiesības saņemt atlīdzību par darba izmantošanu. Mantiniekam ir arī tiesības aizsargāt autora personiskās tiesības: prasīt, lai darbs tiktu izmantots, norādot autora vārdu, lai darbā netiktu izdarītas izmaiņas. Ja ir vairāki mantinieki, tad, mantojot mantu, to ir iespējams sadalīt, bet, mantojot autortiesības, visi mantinieki šīs tiesības realizē saskaņā ar Civillikuma 715.pantu, kas nosaka, "ja mantojums piekritis vairākām personām kopīgi, tad viņas var vai nu valdīt to nedalīti vai arī prasīt tā dalīšanu". Tas nozīmē, ja, piemēram, viens no mantiniekiem nepiekrīt darba izmantošanai, tad darbu izmantot nedrīkst. Pirms autora darbu nodot lietošanai, mantiniekiem būtu vispirms jāvienojas savā starpā par jebkuriem darba izmantošanas nosacījumiem.

Mākslinieks māksliniekam. Jurgis Skulme un Dāli par ainavu dzirēm

Neatraidāmie mantinieki

Domājot par testamentu, jāņem vērā, ka ir rinda neatraidāmo mantinieku, lai gan var gadīties, ka vēlaties sev piederošo novēlēt citai personai, kas nemaz nav jūsu pirmās pakāpes radnieks. **Neatraidāmie mantinieki ir laulātais un bērni, bet — ja tos esat pārdzīvojis — mazbērni.** Ja bērnu un laulātā nav, mantinieki būs Jūs pārdzīvojušie vecāki. Ja zināms, ka mantinieks no mantojuma grib atteikties, noslēdziet ar viņu mantojuma atteikšanās līgumu, kas atvieglos tālākos soļus pārējiem mantiniekiem. Bieži vien cilvēks izvēlas iespējamo mantojamo

mantu atdāvināt savas dzīves laikā, taču būtu jāatceras, ka pēc nāves ir iespējams dāvinājumu apstrīdēt, tāpēc ieteicamāk būtu šo dāvinājumu nodot kā atlīdzību par atteikšanos mantot, kas izslēgtu dāvinājuma anulēšanu.

Mantošanas nodoklis

Mantošana nenotiek par velti. **Par mantojumu jāmaksā gan valsts nodeva, gan atlīdzība notāram, taču likmes mantiniekiem atšķiras atkarībā no radniecības pakāpes.**

Par kustamo mantu maksājamās nodevas apmērs atkarīgs no radniecības pakāpes un to iekasē notārs, par nekustamo īpašumu nodevu

Autortiesību mantošanas termiņš ir 70 gadi

Andrejs Migla, Valdis Rūmnieks un Bahs ar skatiem pagātnē, domām — nākotnē

Mantojamie parādi

Jāņem vērā, ka **kopā ar mantu manto arī parāds.** Ja mantojumu pieņem, nepārbaudot aizgājēja saistības, var izrādīties, ka mantojuma dēļ jāzaudē pašam piederošā manta, jo mantojuma pieņēmējs atbild kreditoriem ne vien ar aizgājēja mantu, bet arī ar savējo.

Mantošanas apliecībā jānorāda visa mantotā manta

Turklāt strīdu gadījumos, novilcinot mantojuma tiesību stāšanos spēkā, parāds var pieaugt. Lai izvairītos no neparedzētiem parādiem, notāri iesaka izmantot inventūra tiesību. Inventūra jāpiesaka 2 mēnešu laikā, un tā dod iespēju uzreiz ieturēt summu, kas nepieciešama bērnu izdevumiem, kā arī segt pašus inventūras izdevumus, tālāk inventūra ļauj segt parādus tikai saņemtā mantojuma vērtības apmērā, tā pasargājot savu mantu. Ja manto arī nepilngadīgs bērns, tad inventūra jau ir obligāts nosacījums.

CISAC tehniskā komisija “Dramatiskie, literārie un audiovizuālie darbi”

Helsinkos, 2010.gada septembrī strādāja ikgadējā Starptautiskās autoru un komponistu biedrību konfederācijas (CISAC) Dramatisko, literāro un audiovizuālo darbu tehniskā komiteja.

Somijas autortiesību organizācijas KOPIOSTO Audiovizuālo darbu nodaļas direktors Arto Tamminens savā referātā par KOPIOSTO darba rezultātiem uzsvera, ka labi funkcionējoša un efektīva autortiesību aizsardzības sistēma ir labākais politiku draugs, jo tā nevis tērē nodokļu maksātāju naudu, bet gan to iekasē. Viena no slavenākajiem Somijas zīmoliem — NOKIA pārstāvis Peka Pohjakallio stāstīja par audiovizuālu mediju digitālā tirgus attīstības tendencēm, norādot, ka, piemēram, galveno futbola turnīru pasaulē — Pasaules kausa izcīņas čempionātu 2010.gadā 21% futbola fanu vērojuši savos mobilajos telefonos. Ņemot vērā, ka vēl pirms četriem gadiem šis procents bija nulle, patlaban grūti pat iedomāties, cik liels procents futbola fanu visā pasaulē 2014.gadā šādi sekos Brazīlijā notiekošajai Pasaules kausa izcīņai. Dažādos pasaules reģionos audiovizuālu mediju tirgus digitālā vidē attīstās ļoti atšķirīgi. Tā, piemēram, Indijā vispelnosākā nozare internetā pērn bija horoskopu bizness. Slovēnijas autortiesību organizācijas LITA pārstāve Jana Vozarova iepazīstināja ar sava pētījuma par

audiovizuālu darbu dažādu lietojumu rezultātiem. Izrādījās, ka Slovēnijā viens no iemesliem, kādēļ filmas tiek nelegāli lejuplādētas internetā, ir fakts, ka legāli tiek piedāvātas tikai slovēņu valodā dublētas filmas, proti, Slovēnijā filmu cienītāji grib redzēt filmas oriģinālvalodā. Lai efektīvi novērstu autortiesību pārkāpumus, vispirms ir jāsaprot pārkāpumu rašanās cēloņi. Savukārt Čehijas autortiesību organizācijas DILIA pārstāvis analizēja Centrāleiropas autoru mantisko tiesību kolektīvā pārvaldījuma

Digitālā vidē audiovizuālu mediju tirgus attīstās ļoti atšķirīgi

organizāciju problēmas, licencējot audiovizuālus darbus. Viņš secināja, ka ne vienmēr likumā paredzētās tiesības autoriem saņemtais taisnīgu atlīdzību garantē, ka praktiski tiešām, piemēram, par filmu nomu, autoratlīdzība tiek iekasēta. Respektīvi, likumā ietvertajam autortiesību aizsardzības regulējumam būtu jābūt reāli īstenojamam. Pretējā gadījumā autori sev pienākošos autoratlīdzību nesaņem. Semināra beigās tika apkopota jaunākā informācija par CISAC instrumentiem, kas ikdienas darbā nepieciešami autoru organizācijām, kuras administrē audiovizuālu darbu izmantošanu, ievērojot CISAC izstrādātos profesionālos noteikumus (Professional Rules & Binding Resolutions for AV societies). □

Ance Balode,
AKKA/LAA Audiovizuālo darbu nodaļas un
Raidorganizāciju nodaļas vadītāja

Mantošanas apliecība

Mantošanas apliecību izsniedz zvērināts notārs, viņš arī vada mantošanas procesu, pasakot, kādi dokumenti nepieciešami, kur, ja nepieciešams, var samēklēt kādu dokumentu kopijas. Izziņu, ka mantojamas autortiesības, par saviem pārstāvētajiem autoriem izsniegs AKKA/LAA. Mantošanas strīdus risinās tiesa. Mantošanas apliecībā jānorāda visa mantotā manta. Jānorāda arī, ka mantotas tiek autortiesības. Reizēm dokumentā norāda, ka mantota domājamā daļa no visa atstātā mantojuma, kas tad ietver sevi arī autortiesības.

Kā rīkoties ar savu mantu, ko taču līdzī mūžībā nepaņemsim, katram jāizlemj pašam. Tā galu galā ir katra paša izvēle un saprašana, vai parūpēties par savu mantu un mantiniekiem, visu maksimāli sakārtojot, vai arī visu atstāt, kā ir. □

Anita Sosnovska,
AKKA/LAA izpilddirektores vietniece,
Dokumentācijas un sadales nodaļas vadītāja

Aivars Kļavis
un

Pauls Putniņš ceļā uz autortiesību bezgalību

Par mehāniskā ieraksta tiesībām

Viens no autora darbu izmantojuma veidiem ir mehāniskā reproducēšana jeb darbu kopēšana vai ierakstīšana dažāda veida datu nesējos (piemēram, kompaktdiskos, DVD u.tml). Autors mehāniskās reproducēšanas tiesības var īstenot pats, bet var arī to uzticēt kolektīvā pārvaldījuma organizācijai. Autoriem izdevīgāk šīs tiesības uzticēt AKKA/LAA. Kopš 2001.gada 1.janvāra ir spēkā pārstāvniecības līgums starp AKKA/LAA un NCB (Nordisk Copyright Bureau) jeb Ziemeļvalstu autortiesību biroju.

NCB tika uzticētas ekskluzīvas jeb izņēmuma tiesības administrēt AKKA/LAA autoru mehāniskā ieraksta tiesības Latvijā, kā arī pārējā NCB pārstāvētajā teritorijā un visā pārējā pasaulē šī līguma darbības laikā. Tāpēc patlaban Skandināvijā un visās trijās Baltijas valstīs mehāniskā ieraksta tiesības administrē NCB. NCB teritorijā ir iekļautas 8 valstis: Latvija, Lietuva, Igaunija, Somija, Zviedrija, Dānija, Norvēģija un Īslande. Citās valstīs šo administrēšanu nodrošina NCB un šo ārvalstu organizāciju savstarpējās pārstāvniecības noslēgtie līgumi. Latvijā pastāv AKKA/LAA-NCB nodaļa, kas administrē pārstāvēto autoru darbu izmantojumu mehāniskā ierakstā. Tās svarīgākais uzdevums ir licencēt visu darbu mehānisko reproducēšanu Latvijas teritorijā un iekasēt par to autoratlīdzību. Savāktā atlīdzība tiek sadalīta autoriem, pamatojoties uz darbu lietotāju iesniegtajām atskaitēm par darbu lietojumu. Turklāt, autori, kuri saņem atlīdzību par darbu mehānisko reproducēšanu, saņem arī papildus atlīdzību no tukšajiem nesējiem. No ievāktās autoratlīdzības, lai segtu administrēšanas izmaksas, atskaitījumi ir 15% apmērā par autoru darbu izmantošanu dažādos skaņu nesējos — kompaktdiskos (CD) digitālajos video diskos (DVD) u.c. skaņu nesējos un 10% par muzikālu darbu izmantošanu mobilo telefonu zvanu toņos vai arī piegādāšanai pa internetu tiešsaistes režīmā (on-line) digitālu fonogrammu veidā gala lietotāju datoros. Attiecībā uz autora darba izmantošanu mehāniskajā ierakstā nereti autors redz tikai vienu konkrēto reproducēšanas veidu, proti, darba izmantošanu fiziskā datu nesējā (CD, DVD u.c.), bet pastāv arī citi darba reproducēšanas veidi — darba izmantošana kā mobilā telefona zvanu toni, darba izmantošana, lejupielādējot no interneta digitālā veidā u.tml. Šogad pirmo reizi ir noslēgts

Puškinam un Dalī skaidrs:
par skolotājiem jāiedzer tēja

“Par tulkotājiem un skolotājiem!” Dalis saskandina ar Inesi Paklone

līgums ar raidorganizāciju — Latvijas Radio par darbu reproducēšanu tās gatavotajos raidījumos un šo ierakstu glabāšanu. Ja autoru darbu izmantojuma veidos ietilpst gan mehāniskā reproducēšana, gan publiskais izpildījums, tad no maksājamās atlīdzības 70% tiek maksāti par atļauju mehāniski reproducēt darbus gala lietotāju datoros vai mobilajos telefonos, bet 30% — par darbu padarīšanu pieejamu sabiedrībai individuāli izvēlēta vietā un laikā. Līdz ar to, ja autora darbs tiek izmantots kā zvanu tonis vai arī, ja tas tiek lejupielādēts internetā, tad tie autori, kuri nav līgumā AKKA/LAA nodevuši savas mehāniskā ieraksta tiesības, saņem tikai 30% par publisko izpildījumu, bet 70% par mehānisko ierakstu iet tiem

secen. Starptautiskajā autoru darbu datu bāzē tie sadaļā mehāniskais ieraksts parādās kā NS (no angļu valodas — non society), līdz ar to, ja kāds autora darba izmantotājs vēlēties viņa darbu izmantot mehāniskajā ierakstā ārzemēs, tad par to autoram netiks iekasēta atlīdzība.

Pēdējā laikā daži AKKA/LAA pārstāvētie autori, kuri nodevuši savas mehāniskā ieraksta tiesības administrēt AKKA/LAA, slēguši papildus tiešos līgumus ar izmantotājiem par savu darbu izmantošanu mehāniskajā ierakstā, kas ir pretrunā ar līgumu starp autoru un aģentūru. Tāpēc lūdzam tos autorus, kuri ir uzticējuši AKKA/LAA administrēt savas mehāniskā ieraksta tiesības, atturēties slēgt līgumus un vienošanās, kuras ir pretrunā starp noslēgto līgumu ar AKKA/LAA.

Tāpat lūdzam tos autorus, kuri šīs tiesības nav uzticējuši AKKA/LAA, apsvērt šo iespēju. Autori, kuru darbi tiek plaši izmantoti, nododot AKKA/LAA administrēt mehāniskā ieraksta tiesības, saņem autoratlīdzību par savu darbu izmantojumu par darbu reproducēšanu, atskaņošanu, kā arī atlīdzību no tukšajiem nesējiem. Autoram svarīgi atcerēties, ka, jo vairāk viņa darbus izmanto, jo lielāka būs atlīdzības summa, ko viņš saņems.

Ja autors nav uzticējis AKKA/LAA administrēt savas

mehāniskā ieraksta tiesības, tad autors diemžēl nesaņem tukšā nesēja atlīdzību, jo tā tiek maksāta par reproducēšanas tiesību ierobežojumu. Ja autors reproducēšanas tiesību nav uzticējis AKKA/LAA, tad saskaņā ar sadales noteikumiem nav pamata viņam maksāt tukšā nesēja atlīdzību.

AKKA/LAA joprojām aicina tos savus autorus, kuri nav nodevuši aģentūrai administrēt savas mehāniskā ieraksta tiesības, ierasties AKKA/LAA birojā (A.Čaka ielā 97, Rīgā; tālrunis: +371 67506131, katru darba dienu no pulksten 10.00-17.00) un to izdarīt. □

Roberts Jaungailis,
AKKA/LAA—NCB nodaļas vadītājs

Cik autors vienā mēnesī saņem no AKKA/LAA?

Ik gadu AKKA/LAA izmaksā autoratlīdzību vairāk nekā trīs tūkstošiem Latvijas autoru. 2009.gadā autoratlīdzības summa mūsu autoriem bija vairāk nekā 1,5 milj. latu, no kuriem 200 tūkstoši samaksāti valstij nodokļos, bet 1,3 miljoni — autoriem. Jo vairāk kāda autora darbi tiek izmantoti, jo lielāku atlīdzību viņš saņem. Daudzus interesē jautājums, cik lielu atlīdzību saņem katrs mūsu autors, taču šādu informāciju, aizsargājot autoru intereses, biedriba nevienam neizpauž.

Lai nosargātu privāto informāciju par individuālajiem autoriem, bet tomēr dotu ieskatu, cik vidēji mēnesī autors saņem no AKKA/LAA, Grāmatvedības nodaļa veica izmaksāto atlīdzību statistisko salīdzinājumu.

Par pamatu tika ņemta 2009.gadā autoriem izmaksātā atlīdzība (pēc nodokļu nomaksas), kas sadalīta uz 12 mēnešiem, tā iegūstot vidējo autoratlīdzības summu mēnesī.

Astoņi Latvijas autori mēnesī no AKKA/LAA saņēma autoratlīdzību, kas pārsniedza 1000 latus. Kopā šiem astoņiem autoriem 2009.gadā izmaksāti 192 721 lati. Ieņēmumi, kas pārsniedza 500 latus, bija 20 autoriem, kas, saskaitot izmaksātās atlīdzības kopā, ir 150 214 lati. Vidējo algu, kas Latvijā ir virs 400 latiem, saņēma apmēram 10 autori (šiem autoriem kopā izmaksāti 51 829 Ls), bet 65 303 lati izmaksāti 16 autoriem, kas saņēma atlīdzību virs 300 latiem. Atlīdzību minimālās algas apmērā saņēma 31 mūsu autors, kas šiem autoriem kopā bija 64 372 lati. Tātad pavisam ik mēnesī 135 autori Latvijā no AKKA/LAA saņēma autoratlīdzību minimālās algas un lielākā apjomā. Vismaz 100 latus mēnesī autoratlīdzības saņēma 93 autori — kopā tie bija 133 555 lati. 170 902 lati sadalīti 202 autoriem, kuri saņēma autoratlīdzību virs 50 latiem mēnesī, bet 120 911 lati — 290 autoriem, kuri saņēma virs 25 latiem. Virs 10 latiem katru mēnesī saņēma 532 autori — kopā šiem autoriem pārskaitīti 99 349 lati. Summu no 5 līdz 10 latiem ik mēnesī saņēma 439 autori (kopā šai autoru grupai izmaksāti 37 751 Ls), bet 31 067 lati izmaksāti 1441 autoram, kas katrs mēnesī saņēma mazāk par 5 latiem. □

Gita Nedaškovska,
galvenās grāmatvedes vietniece

Mārtiņš Viļums balvu saņēma no Baha, un tobrīd laiks mirguļoja...

Ēriks Hānbergs rakstīšanai izmanto katru mirkli

**2009.gadā
AKKA/LAA
izmaksāja
atlīdzību
vairāk nekā
trīs
tūkstošiem
Latvijas
autoru**

Latvijas vizuālo darbu autori saņēmuši ievērojamu autoratlīdzību no Francijas

AKKK/LAA pārstāvētie vizuālo darbu autori no Francijas autortiesību organizācijas ADAGP augustā saņēmuši ievērojamu autoratlīdzību — vairāk nekā astoņus tūkstošus eiro par latviešu autoru vizuālo darbu izmantojumu Francijā. Tā ir līdz šim lielākā summa, ko vizuālo darbu autori saņēmuši no ārvalstu autortiesību organizācijām. 8396,44 eiro lielā atlīdzība Latvijas autoriem savākta par dažādu autoru darbu izmantojumu televīzijā, presē un internetā, kā arī reproducējot tos. Liela daļa atlīdzības pienākas par darbu privāto kopēšanu dažādos datu nesējos. Kopumā atlīdzību saņēmuši 63 autori. Atlīdzību lielums ir dažāds — sākot no dažiem eirocentiem līdz pat vairākiem tūkstošiem eiro — atkarībā no katra autora darbu izmantojuma. □

Mākslinieki par autortiesībām

Novembra pirmajā nedēļā Ņujorkā notika vairāki nozīmīgi pasākumi, kas veltīti mākslai un māksliniekiem. Viens no tiem bija Starptautiskās grafiskās, plastiskās un foto mākslas autoru padomes CIAGP (International Council of Creators of Graphic, Plastic and Photographic Arts) gadskārtējā konference, kuru rīkoja ASV vizuālo mākslu autoru organizācijas ARS un VAGA, ar kurām AKKA/LAA vieno savstarpējās pārstāvniecības līgumi.

Abas amerikāņu autoru organizācijas pārstāvēto autoru vārdā iestājās par mākslas darbu tālākpārdošanas tiesību ieviešanu savā valstī, kuras milzīgajā mākslas tirgū nepārtrauktā apritē atrodas mākslas darbi no visas plašās pasaules, it sevišķi no Eiropas. Pagaidām no šiem tālākpārdošanas tirgus darījumiem, kas notiek ASV, mākslinieki labumu negūst.

Otrs centrālais jautājums attiecās uz līgumu par grāmatu ievietošanu un meklēšanu Google vietnē. Līgums ir noslēgts ar izdevniecībām, taču mākslinieku tiesības tajā nav ietvertas, tā kā grāmatu dizaineri un mākslinieki savas autortiesības patur paši, nevis nodod tās izdevniecībām. Tomēr vietnē mākslinieku darbi ir plaši izmantoti. Pagaidām ar Google risinājums nav rasts, un Eiropas Vizuālo mākslu organizāciju apvienības ģenerālsekretāre Karola Štroila (Carola Streul) puda apņēmību vērsties ar prasību tiesā attiecībā uz Eiropas autoru organizāciju pārstāvēto autoru mākslas darbu reprodukciju izmantošanu Google. Savā ziņā pamācošs bija Vācijas organizācijas Bild-Kunst pārstāvja Gerharda Pfeniga (Gerhard Pfennig) apskats par mākslinieku atalgojumu Vācijā. Izrādās, ka Vācijas māksliniekiem stabilākos ienākumus dod mākslas darbu reproducēšana mācību grāmatās. Viņš aicināja arī pārējo valstu autoru organizācijas aktīvāk pievērsties tieši šim mākslas darbu izmantojuma veidam. Diemžēl Latvijā šis jautājums nav sakārtots un lielākā daļa autoru joprojām nesāņem atlīdzību par darbu izmantošanu mācību grāmatās. Vienīgās atalgojuma guvējas ir izdevniecības, taču — tā kā jebkura mācību grāmata ir jebkuras izdevniecības komercprojekts — tad arī autoriem ir jāsaņem viņiem pienākošās autoratlīdzības.

Tiekoties ar Starptautiskās Reprogrāfiskās reproducēšanas tiesību organizāciju federā-

Mākslinieku Jurģi Skulmi visu Latvijas mākslinieku vārdā sveic Mārtiņš Heimrāts

cijas IFFRO direktoru valdes locekli Mats Lindbergu no Zviedrijas mākslinieku organizācijas BUS, bija jāpaskaidro, kas Latvijā notiek ar reprogrāfijas tiesībām. Bija jāsaprata, ka diemžēl nekas, jo saskaņā ar izmaiņām likumdošanā reprogrāfiskās reproducēšanas administrēšanas process padarīts tik darbietilpīgs un dārgs, ka to nevar uzņemties neviena autoru organizācija. Konferences noslēgumā tika ievēlēts jauns

Jebkura mācību grāmata ir jebkuras izdevniecības komercprojekts

CIAGP prezidents — pazīstamais Amerikas gleznotājs Franks Stella. Viņš nomainīja spāņu mākslinieku Andresu Nagelu, kurš CIAGP vadīja pēdējos divus gadus. □

*Anita Sosnovska,
AKKA/LAA izpildītāres vietniece,
Dokumentācijas un sadales nodaļas vadītāja*

Komponists Mārtiņš Viļums pasauli vēro no augšas. Laba perspektīva!

Piezīme par autoru darbu publisku izpildījumu reliģiskās ceremonijās

Viens no autortiesību pamatmērķiem ir veicināt jaunradi, precizāk, nodrošināt apstākļus, kuros autors, saņemdam par saviem darbiem pienācīgu un atbilstošu autoratlīdzību, var brīvāk nodoties jaunu darbu radīšanai. Tomēr līdzās ekskluzīvām jeb izņēmuma autora tiesībām uz sava darba izmantošanu likums paredz arī atsevišķus šo tiesību ierobežojumus, kas tiek pamatoti ar nepieciešamību līdzsvarot autora un sabiedrības intereses.

Likums nosaka vairākus gadījumus, kuros darbu var izmantot bez autora piekrišanas un bez atlīdzības.

Viens no tiem ir autora darba publisks izpildījums reliģisku ceremoniju laikā. Likumdevēji gan nav pacentušies sniegt reliģiskās ceremonijas jēdziena definīciju, taču tam nevajadzētu būt par šķērslī, lai noskaidrotu, kādos gadījumos šis autora tiesību ierobežojums ir piemērojams un kādos nē. Iesākumam ir jāprecizē par ceremoniju saucama pasākuma rīkotājs, un te varam atsaukties uz Reliģisko organizāciju likumu. Vai ceremonija ir klasificējama kā reliģiska darbība, pirmām kārtām ir atkarīgs no tās rīkotāja juridiskā statusa, t.i., vai tās rīkotājs ir likuma kārtībā reģistrēta reliģiskā organizācija — draudze, reliģiska savienība (baznīca) vai diecēze. Ja persona nav reģistrēta kā reliģiska organizācija, tad arī tās darbība (tostarp arī veiktās ceremonijas) vismaz likuma izpratnē nevar tikt klasificēta kā reliģiska un uz to nav attiecināms minētais autortiesību ierobežojums. Šeit ir svarīgi paturēt prātā, ka ne kura katra publiska darbība, ko veic reģistrēta reliģiskā organizācija, ir reliģiska ceremonija. Tikpat labi tas var būt, piemēram, kādas baznīcas vai atsevišķas draudzes organizēts koncerts, kurā tiek izpildīti garīga un/vai laicīga rakstura skaņdarbi. Neatkarīgi no šāda pasākuma norises vietas (tas var būt gan dievnams, gan koncertzāle) uz to neattiecas tiesību ierobežojumi, un, ja vien tiek izpildīts autortiesību aizsargātais repertuārs, rīkotājiem ir jāsaģādā nepieciešamās licences un jāsamaksā atlīdzība atskaņoto darbu autoriem.

Varam iztēloties hipotētisku situāciju, kurā reliģiska organizācija rīko bezmaksas publisku pasākumu, kas tiek izsludināts kā koncerts, taču atsakās maksāt autoratlīdzību, aizbildinoties ar to, ka tā īstenībā ir reliģiska ceremonija, jo, lūk, tajā garīgas dziesmas izpildītas un, arī pasākumu atklājot, kāds

Rihards Zaļupe Autortiesību bezgalības balvas sarīkojuma laikā bija Japānā

evaņģēlija fragments nolasīts. Kādi būtu šajā situācijā tiesību ierobežojuma piemērošanas kritēriji? Pavisam droši kā reliģisku ceremoniju, piemēram, lielāko mūsu valsts kristīgo konfesiju gadījumā varam kategorizēt baznīcu gada ciklā ietvertos dievkalpojumus, kā arī Rietumu tradīcijā par kazuālīgām sauktas svētdarbības, t.i., kristības, iesvētīšanas, laulības un bēres. Pamatā reliģiskās organizācijas pašas skaidri nošķir reliģisku ceremoniju no koncerta, t.i., pasākuma, kura primārais mērķis ir estētiski izklaidējošs. Ja tomēr pastāv šaubas par to, vai kāda darbība ir reli-

ģiska ceremonija un vai autora darba izmantojums konkrētā gadījumā nav pretrunā ar autora darba normālas izmantošanas noteikumiem un nepamatoti neierobežo autora likumīgās tiesības, tad, atsaucoties uz Autortiesību likuma 18.panta trešo daļu, ir jāuzskata, ka autora tiesības uz darba izmantošanu un atlīdzības saņemšanu nav ierobežotas. □

*Reinis Norkārklis,
Mag. theol.,*

Publiskā patapinājuma nodaļas vadītājs

Tautasdziesma latgaliski: tās apdares autors Andris Širants un dziedātāja Aija Eriņa par sevi droši arī Ēģiptes nakti

Melnbaltās draudzenes

Pareizās atbildes uz iepriekšējās krustvārdu miklas jautājumiem atsūtīja Daina Aizupiete un Māriete Kirša. Balvā pareizo miklu atminētājas saņēma grāmatu "Mākslas vēsture".

**Krustvārdu mīklas
atminētājas
kopā ar mīklas autoru
Juri Sosnovski**

Iepriekšējā biletēna "AKKA/LAA Zinas" krustvārdu mīklas atminējums

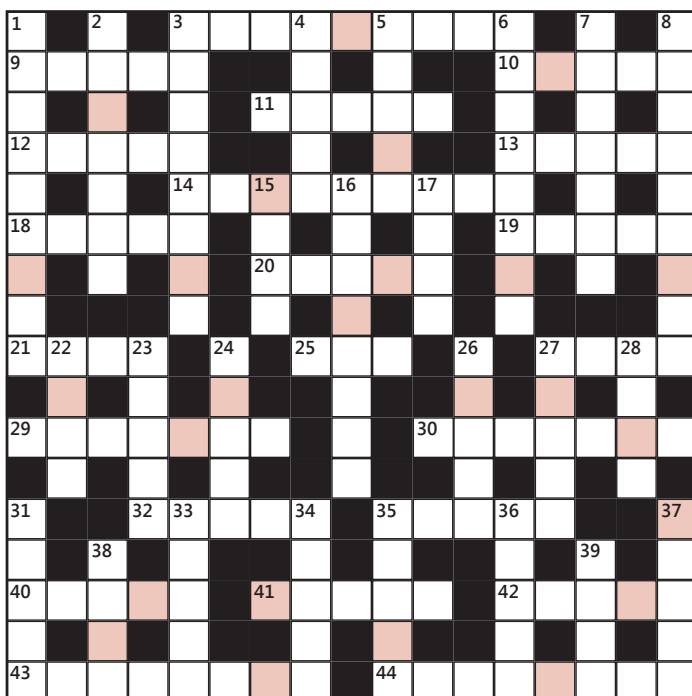
Horizontali. ⇄

1. Allegro. 5. Sevilja. 10. Mise. 11. Krēmers. 12. Ezis. 13. Ako. 14. Mecenāts. 17. Latgalis. 21. Zelli. 25. Marso. 26. Zurna. 27. Sasista. 30. Klabata. 33. Īdens. 38. Eifonija. 39. Ramadāns. 40. Sastāvs. 41. Artmane.

Vertikāli,

1. Anriade. 2. Licence. 3. Gaskonā. 5. Vārsnot. 6. Leģenda. 7. Apriori. 8. Pegass. 9. Dekols.
14. Mozus. 15. Ceļas. 16. Naidis. 18. Gemma. 19. Lurda. 20. Slotā. 22. Izaī. 23. Irbe. 24. Čaks.
28. Anninas. 29. Idiomas. 31. Bandana. 32. Tērnere. 34. Džaivs. 35. Nārīna. 36. Pietā. 37. Smelt.

Atrisinot krustvārdu miklu, izrakstiet atsevišķus burtus no tonētajām rūtīm, sakārtojiet alfabētā secībā un ierakstiet tos atbildes kuponā rūtīs. Aizpildītu atbildes kuponu līdz 2011. gada 1. februārim sūtiet uz AKKA/LAA: A. Čaka 97, Rīga, LV-1011 ar norādi "Krustvārdu mikla". Kuponi, kuros pareizi būs norādīta burts secība, piedalīsies izlozē, un trīs no pareizo atbilžu iesūtītajiem saņems balvu — vērtīgu grāmatu.

Horizontāli.

3. Domātājs (ap 551.-479. p.m.ē.) — pamatlicējs ētiski politiskai mācībai, uzskatu un tradīciju sistēmai Ķīnā. **9.** Pel, palā. **10.** Kinofilma, saņēma pirmo "Lielo Kristapu". **11.** Grupa, kas šļāģeraptaujas finālā izpildīja populāru dziesmu "Sniegotā diena" (J.Vējiņš/A.Dāle). **12.** Austrumāzijas tautu metāla sitamais mūzikas instruments. **13.** Senekas aforisms: "... vara nespēj būt ilgstoša". **14.** Vārds, ko lieto kāda rupja vai intīma vārda vietā. **18.** Pēkšņi iedomājas, aptver (ko nezināmu, bet nojausamu). **19.** A.K.Doila romāns "... purpura tonos". **20.** Zviedru tēlnieka R.Mirsmedena veidota statuja Rīgā. **21.** Darināt ko, izmantojot īpašus pavedienus. **25.** 1919.gadā Latvijā de iure dibinātas augstākās mācību iestādes akronīms. **27.** Latviešu komponists (1962), etnogrāfiska orķestra vadītājs. **29.** Rīgā koncertējis amerikāņu rokzvaigzne (1964), četru "Grammy" īpašnieks. **30.** Franču filozofs, matemātiķis (1596-1650), frāzes "Domāju, tātad esmu" autors. **32.** Latviešu kantrī grupa "... jūdze". **35.** Deju vakars ar mūzikas ierakstu atskaņošanu. **40.** Mākslinieka tēls E.Zālītes romānā "Agrā rūsa". **41.** Vācu rakstnieks, pasaku "Aukstā sirds", "Punduris Gardegunis" u.c. autors. **42.** Seno lietuviešu, latviešu zintnieki. **43.** Vakara tērps. **44.** Māksla polemizēt.

Vertikāli.

1. Satura un formas ziņā pabeigts, īss, satirisks literārs sacerējums vārsnotā valodā. 2. Kādas personas īstais vārds, kuru cita persona lieto par pseidonīmu. 3. Vienprātība. 4. Klasiskās dejas soļu apzīmējums. 5. Skulpturāli veidojumi saistībā ar plakni. 6. Angļu aktiera, režisora, filmu producenta Čaplina uzvārds. 7. Mudināt. 8. Neliels, rotājīgs instrumentāls skaņdarbs klavierēm. 15. Baumu dieviete romiešu mitoloģijā. 16. Kaislīgs mūzikas cienītājs. 17. Rada svārstības, kas izraisa dzirdes sajūtu. 22. Franču zīmētājs, grafiķis, Servantesa "Dons Kihots" ilustrāciju autors. 23. "Prāta Vētras" dziesmas nosaukums "... mājas manā azotē". 24. I.Busuļa albuma "Kino" mūzikas autors. 26. Dziedāšanas veids džezā — vokālists izpilda improvizācijas bez apdomātas saturiskas jēgas. 27. Galerija Madridē, viena no lielākajām pasaulē. 28. Nenoteiktais vietniekvārds daudzskaitlī, divas reizes minēts Dailes teātra repertuārā esošo lugu nosaukumos. 31. Luterāņu mācītājs (1652-1705), kura vārdā nosaukts Bībeles muzejs Alūksnē. 33. Liroepikas paveidi. 34. Pirmais cilvēks Ēdenē. 35. Darbs, ko pēc mūsdienu standartiem uzskata par pirmo operu mūzikas vēsturē (J.Peri un O.Pinučīni). 36. A.Miziša dokumentālā filma par Latvijas izceļotājiem Brazīlijā "Jaguāra ...". 37. Šovā "Britain's Got Talent" slavu iemantojusi skotu dziedoša māsasainiece (1961). 38. Vīrietis, kas pārāk demonstratīvi uzsver savu vīrišķību un nevērību pret sievietēm. 39. Latvijas senāko pamatiedzīvotāju vārdā nosaukta rokrapa.

Jura Sosnovska krustvārdu mīkla

Pateicamies visiem, kas iesaistījās mīklas minēšanā, un vēlām veiksmi arī turpmāk!

Atbildes kupons

Vārds:

Uzvārds:

Tālrunis:

Alfabēta secībā sakārtoti no tonētajām rūtīm izrakstītie burti:

[illegible]